Cena 60 gr.

Цава 60 гр.

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 12 (160) БЕЛАСТОК, 22 САКАВІКА 1959 года ГОД IV

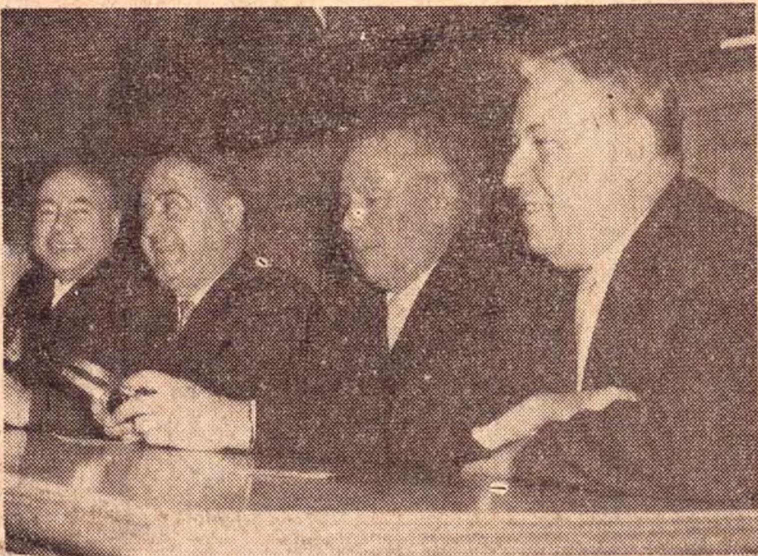
III З'езд ПАРП

На працягу 10 дзён у Палацы культуры і навукі ў Варшаве працягваў сваю працу III З'езд Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі. На працягу 10 дзён найвышэйшая партыйная інстанцыя выпрацоўвала план далейшага развіцця краіны, умацоўвання сацыялістычнай дарогі.

Вось некалькі фрагментаў з толькі што закончыўшагася З'езду.

Уладзіслаў Гамулка аб'явіў, што III З'езд ПАРП адкрыты

З усіх бакоў свету прыбылі на З'езд дэлегаты братніх партый. Звыш 100 заграничных дэлегатаў заняло галаровыя месцы ў Прэзідыуме З'езду.

На здымку: Дэлегацыя Камуністычнай Партыі Савецкага Саюза.

Кожная дэлегацыя мела ў Зале кангрэсаў сваё месца.

На здымку: на першым плане дэлегаты Беласточчыны.

У кулуарах З'езду між дэлегатамі вяліся ажыўленыя гутаркі. Дэлегаты дзяліліся ўражаннямі і завязвалі знаёмствы.

На здымку: У кулуарах З'езду старшыня сельскагаспадарчага кааператыва з Васькаў, Гайнаўскі павет, Аляксандр Граматовіч (з правага) гутарыць з дэлегатам з павета Монькі.

У дні З'езду

Беларускае насельніцтва Беласточчыны з вялікай увагай і зацікаўленнем сочыць за працай III-га З'езду Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі. Пярвічныя партыйныя арганізацыі беларускіх вёсак у дні З'езду наладжваюць адкрытыя сходы, на якіх сяляне вельмі жыва абмяркоўваюць даклад Уладзіслава Гамулкі. Пад кіраўніцтвам членаў партыі ўсё шырэй разгортваецца ініцыятыва сялян у рэалізацыі грамадскіх абавязацельстваў, прынятых сялянамі ў гонар III З'езду. Дзякуючы гэтым абавязацельствам будуюцца новыя школы, святліцы, дарогі.

Беластоцкі павет

Жыхары вёскі Нова Воля грамадскім чынам пастанавілі пабудаваць новую школу. Яны ўжо звезлі на плошчу, дзе будзе будавацца школа, 100 кубічных метраў жвіру і 20 кубічных метраў камення. Распачалі таксама зборку добраахвотных складчын на пабудову школы. Ужо сабрана 4.000 злотых.

Жыхары вёскі Грыбаўцы ўжо распачалі звозку матэрыялаў на пабудову святліцы.

У павеце добра праходзіць рэалізацыя абавязацельстваў у пабудове і рамонце дарог. Так, 12.III выехала 17 фурманак з Бандароў да рамонту дарогі на ўчастку Бандары — Юшкаў Груд. 24 фурманкі і 8 пешых рамантавала дарогу каля Бахуроў. А жыхары вёскі Юраўцы, працуючы 10 і 11.III. адрамантавалі 500 метраў дарогі а ўчастку Юраўцы — Васількова.

Агулам насельніцтва Беластоцкага павета ў гонар III З'езду ПАРП прыняло грамадскіх абавязацельстваў на суму звыш 6 мільёнаў злотых. Ужо рэалізавана гэтых абавязацельстваў на суму каля 2 мільёнаў злотых.

Бельскі павет

Сяляне Бельшчыны найбольш абавязацельстваў прынялі ў пабудове і рамонце дарог. Так, жыхары вёскі Кнаразы пабудавалі жвіраваную вуліцу ў вёсцы. Вартасць іх абавязацельства — 10.000 злотых.

Сяляне з Плёскаў адрамантавалі 500 метраў дарогі на ўчастку Плёскі — Кнаразы. Вартасць іх працы — 4.000 злотых.

Новыя, жвіраваныя вуліцы ў вёсках пабудавалі жыхары Дзяніскаў, Храбалоў, Ляўкоў, Галадоў і Відава. А жыхары вёскі Пілікі сарвалі з вуліцы стары брук, навазілі жвіру і будуць укладаць новы брук. Вартасць іх абавязацельства — 40.000 злотых.

Жыхары вёскі Гусакіападатакваліся на пабудову грамадскай святліцы. За сабраныя грошы яны ўжо купілі матэрыял і прыступілі да работы.

(вб)

Гайнаўскі павет

Рабочыя прадпрыемстваў Лясной прамысловасці, Машыннай прамысловасці і Лясных чыгунак сталі на з'ездавыя працоўныя вахты. У дні з'езду даюць больш прадукцыі і якасць яе лепшая.

Абавязацельствы, якія паспяхова выконваюцца на прадпрыемстве лясного промыслу, замыкаюцца ў суму 1 1/2 міл. злотых. Кошт працоўных абавязацельстваў Прадпрыемства Машыннай прамысловасці складае суму 6.300 тыс. злотых.

Рабочыя Прадпрыемства лясных чыгунак выканалі ў дні З'езду свае абавязацельствы на 9.000 зл.

Сяляне грамады Трасцянка масава прыступілі ў дні З'езду да пабудовы дарог. Так, з вёскі Белкі працавала пры пабудове дарогі 160 чалавек. Кошт іх працы ў гонар з'езду выносіць 120 тыс. зл.

З вёскі Сацы працавала 135 чалавек і ўклад іх працы каштуе 100 тыс. зл.

Прыступілі да будовы і наладжання дарог у дні з'езду сяляне Альхоўкі, Вялікіх Тынявіч, Падрэчан і многа іншых вёсак.

Сяляне з Агароднікаў і Чыжоў у дні III З'езду партыі прыступілі да пабудовы школ-помнікаў 1.000-годдзя Польскай дзяржавы. Звозяць яны жвір і каменні.

Кошт абавязацельстваў, якія ўжо выконваюцца ў Гайнаўскім павеце, выносіць 40 млн. злотых.

Сямяціцкі павет

Рабочыя прадпрыемства крэйды ў Мельніку 12.III. г. г. па азнаямленні з дакладам тав. Гамулкі паднялі дадатковае абавязацельства, у якім гаворыцца, што да канца сакавіка дабудзецца на 70 тон крэйды больш ў параўнанні з месяцам лютым.

Рабочыя прадпрыемства крэйды пры Сямяціцкай станцыі ў гэты ж дзень абавязаліся даць на 20 тон малярскай крэйды больш чым у лютым.

Рабочыя кафлярні ў Мілейчыцах па азнаямленні з дакладам. тав. Гамулкі 13.III. г. г. абавязаліся дапамагчы пры будове лазні. Кожны з іх апрача гэтага даў на пабудову лазні па 50 зл.

Сяляне Сямяціцкага павета масава прыступілі да пабудовы і рамонту дарог. У дні З'езду выйшлі да гэтай працы сяляне вёсак: Сморгліцэ, Слохы Анапольскія, Агароднікі, Астражаны, Залессе, Забалоцце і многа іншых.

М. Х.

Дуброўскі павет

Трэці З'езд партыі Дуброўшчына сустрэла вартаснымі чынамі. Вось некалькі прыкладаў. Гаспадары вёсак Сынкаўцы, Вялікі Звярынец, Сухадоліна вырашылі чынам пабудаваць дарогі да бліжэйшай шашы. Ужо звозяць на гэта каменні і раўняюць грунт.

У вёсцы Рэшкаўцы ў бягучым годзе пачнецца будова новай школы. Гаспадары вырашылі дапамагчы чынамі. Ужо ў сучасны момант звозяць каменні на пляц будовы.

Напярэдадні III З'езду партыі гурток ЗМВ у Астравах пастанавіў выжвіраваць 1 кілометр дарогі ў напрамку Дубровы.

Сакольскі павет

Перадз'ездаўскія чыны на Сакольшчыне таксама праходзяць пад знакам дарожных чынаў. Насельніцтва павета абавязалася аднавіць брук агульнай даўжынёю 8.150 метраў і пабудаваць новы брук на дарогах даўжынёю 650 метраў. Праводзіцца рамонт палявых дарог на агульнай даўжыні 1.000 метраў.

Для гэтага будзе звезена каля 400 кубічных метраў камення і 400 кубічных метраў жвіру.

Агульная вартасць чынаў складае 2 мільёны 357 злотых

(ся)

Міжнародныя справы на III З'ездзе

Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі

Хаця галоўнай праблемай, якую абмяркоўваў III З'езд Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі, быў усебаковы аналіз унутранай сітуацыі краіны і накрэсленне перспектыў развіцця польскай гаспадаркі, аднак многа месца было прысвечана і справам міжнародным. Гэта адбылося таму, што палітычная сітуацыя на свеце цяпер узбуджае ўсё большы непакой і патрабуе рашучага становішча народаў адносна мілітарыстычных замахаў кіраўнікоў заходніх дзяржаў.

III З'езд Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі, работа яког.. праходзіла праз месяц часу пасля XXI-га З'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, адбываўся ў перыяд новых мірных ініцыятыў дзяржаў сацыялістычнага лагера, з аднаго боку, і, з другога боку, няўступчывага становішча імперыялістычных дзяржаў, якія імкнуцца да вайны. Справаздаўчы даклад Цэнтральнага Камітэта ПАРП, прачытаны першым сакратаром ЦК Уладзіславам Гамулкам, паказвае прычыны існуючага напружання ў міжнародных адносінах.

Мы жывем у момант, калі супрацоўніцтва двух сістэм — сацыялістычнай і капіталістычнай — уступіла ў рашучую фазу. Савецкі Саюз кінуў Захаду выклік — перагнаць Злучаныя Штаты на працягу бліжэйшых сямі год у валавой прадукцыі. Але перавага сацыялізма над капіталізмам не абмяжоўваецца толькі спаборніцтвам паміж дзвюма наймагутнейшымі прадстаўнікамі гэтых сістэм. Усе дзяржавы сацыялістычнага лагера, а гэта значыць і Польшча, павінны ўдзельнічаць у барацьбе за першынство ў галіне вытворчасці матэрыяльнага дабра. Насельніцтва сацыялістычнага свету налічвае трэцюю частку насельніцтва ўсяго свету. «Планы развіцця сацыялістычных дзяржаў прадугледжваюць, — гаварыў у сваім дакладзе Уладзіслаў Гамулка, — што дзяржавы гэтыя дасягнуць у 1965 годзе больш чым паловы сусветнай прадукцыі».

Гэты факт найбольш пераканаўча сведчыць аб перавазе сацыялістычнай сістэмы над капіталізмам. У момант, калі найбольш развітыя капіталістычныя дзяржавы перажываюць перыяд гаспадарчага застою, нашы краіны развіваюцца ў тэмпе, якога не ведае гісторыя. Каб мірнае развіццё сацыялістычных краін магло праходзіць далей, патрэбен нам мір. Сапраўды, як гаварыў Уладзіслаў Гамулка, «джала вайны не даецца вырваць з капіталістычнай сістэмы. Але ў сённяшнюю эпоху можна давесці да таго, што джала гэта не выйдзе на верх з арганізму імперыялістычнага свету і застанецца ў ім неактыўным. Да гэтага можна дайсці перш за ўсё на дарозе рэалізацыі планаў развіцця эканамічнага росту і палітычнай сілы аб'яднанай садружнасці сацыялістычных дзяржаў».

Ні для каго не з'яўляецца навіною сцвярджэнне, што паказчыкам палітычнай сілы кожнай краіны з'яўляецца яго гаспадарчая база, велічыня прадукцыі ў пералічэнні на душу насельніцтва.

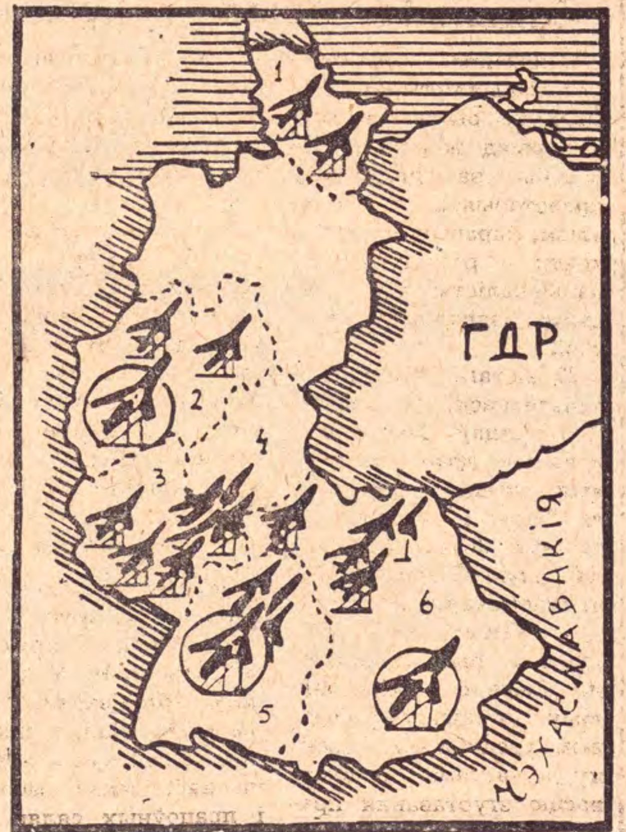
Цэнтральнае становішча Польшчы ў Еўропе, палітыка рэваншу, якая праводзіцца ў ФРГ — вось прычыны, дзякуючы якім на III З'ездзе ПАРП гаварылася так многа на тэму Германіі.

«Адэнауэр і яго саюзнікі, — гаварыў Уладзіслаў Гамулка, — хацелі б дасягнуць аб'яднання Германіі на базе антымірнай, рэваншысцкай палітыкі, на базе нянавісці да сацыялізма, да Савецкага Саюза, Польшчы і ўсяго сацыялістычнага лагера».

Вядома, што з гэтай мэтай канцлер Адэнауэр упарта высоўвае прапанову «вольных выбараў» на тэрыторыі ўсёй Германіі. Ні Германская Дэмакратычная Рэспубліка, ні Польшча і ніводная іншая дзяржава, якая любіць мір, не можа згадзіцца на такія прапановы, таму што вольныя выбары ў сучасных палітычных умовах азначалі б паглынанне народнай Германскай дзяржавы Федэральнай рэспублікай, жадаючай рэваншу, звязанай з мілітарнымі заходнімі групіроўкамі. Многа прыкладаў паказваюць зрэшты на тое, што ні канцлеру Адэнауэру, ні іншым кіраўнікам заходніх дзяржаў не вельмі залежыць на мірным і дэмакратычным аб'яднанні Германіі. Досыць прыпомніць, што, напрыклад, цяпер на тэрыторыі ФРГ размешчана 39 ракетных баз, у тым ліку некалькі прыстасаваных да запуску ракет з атамнымі запаламі. У ФРГ дзейнічае некалькі соцень арганізацый, інстытутаў і таварыстваў, якія праводзяць рэвізіяністкую антыпольскую прапаганду. Адэнауэр і заходнія дзяржавы зацікаўлены ва ўтрыманні стану халоднай вайны. У той час Польшча, таксама як і многія краіны, якія праводзяць палітыку міру, рашуча падтрымлівае апошнія савецкія прапановы, якія імкнуцца да заключэння мірнага трактату і ўтварэння канфедэрацыі двух германскіх дзяржаў пад умовай праўядзення мірнай палітыкі і прызнання існуючых граніц на Одры і Нісе! «Польшча, падобна, як і Чэхаславакія, — сказаў Уладзіслаў Гамулка, — як дзяржавы, якія знаходзяцца ў суседстве з Германіяй і як дзяржавы, якія першыя пала ахвярай гітлераўскай агрэсіі, маюць поўнае права ўдзельнічаць з рашучым голасам разам з чатырма дзяржавамі ва ўсіх канферэнцыях, прысвечаных абмеркаванню прапановы аб заключэнні мірнага трактату з Германіяй і ліквідаванні ненармальнай сітуацыі ў Заходнім Берліне, а таксама праблемам, звязаным з гарантыяй міру ў Еўропе».

Ацэнка міжнароднай сітуацыі, зробленая на III З'ездзе ПАРП, узбуджае, нягледзячы на ўсё, аптымізм. Аб лёсе свету ў канцы канцоў рашае не толькі жменька раз'ятраных мілітарыстаў, але шырокія масы людзей, якія прагнуць жыць у міры і дабрабыце. Рабочы клас, уплыў і значэнне якога ў многіх капіталістычных і залежных краінах расце з дня на дзень, напэўна, зможа супрацьпаставіцца імперыялістычным намерам развязання трэцяй сусветнай вайны.

УЛАДЗІМІР ЛАЗІНСКІ

Размяшчэнне ракетных баз на тэрыторыі ФРГ.

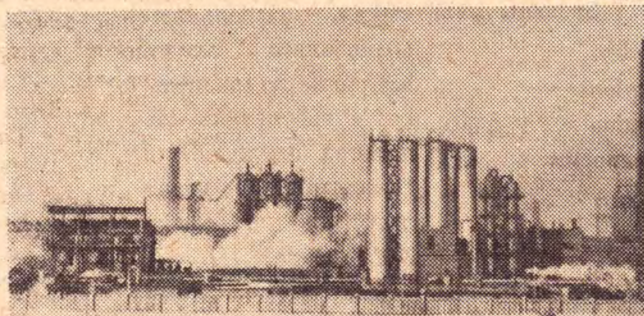
1 — Шлезвіг — Гольштын
2 — Паўночная Вестфалія
3 — Надрэнія — Палацінат
4 — Гесія
5 — Бадэнія — Віртэмбергія,
6 — Баварыя.

Літарай «А» абазначаны ракетныя базы з ракетамі, якія маюць атамныя запалы.

Савецкая дэлегацыя, якая прысутнічала на III З'ездзе ПАРП складае вянкі ля Маўзалея Савецкіх воінаў у Варшаве.

Фота — ЦАФ

Камбінату гуты ім. Леніна ў Новай Гуце пастаўлены вялікія заданні. Выкананы план прадукцыі сямігодкі будзе выдатным укладам у агульнадзяржаўны план вытворчасці, намечаны на гады 1959—1965. На здымку: — Новая Гута.

Весткі з БССР

ПЕРШЫ З'ЕЗД ЖУРНАЛІСТАЎ БССР

5 і 6 сакавіка ў Мінску праходзіў першы з'езд Саюза журналістаў БССР.

У сваім дакладзе аб задачах журналістаў рэспублікі ў барацьбе за выкананне рашэнняў XXI з'езда КПСС старшыня аргбюро Саюза журналістаў БССР М. Філімонаў азначыў, што створаны паўтара гады назад Саюз журналістаў у цяперашні час аб'ядноўвае ў сваіх радах звыш 800 журналістаў. Гэта самая буйная ў рэспубліцы творчая арганізацыя.

З вялікай прамовай выступіў на з'ездзе сакратар ЦК КП Беларусі Ц. Гарбуноў.

Тайным галасаваннем з'езд выбраў праўленне Саюза журналістаў БССР, рэвізійную камісію Саюза журналістаў і дэлегацыю на першы Усесаюзны з'езд журналістаў СССР.

Старшынёй праўлення Саюза журналістаў БССР выбран дырэктар БЕЛТА Ф. Кляцкоў.

НАРОДНЫЯ ТЭАТРЫ

У Беларусі для лепшых калектываў мастацкай самадзейнасці ўведзена назва «Народны тэатр». Калегія міністэрства культуры БССР у ліку першых прысвоіла гэтае званне драмкалектывам Пінскага, Баранавіцкага, Барыслӑўскага гарадоцкіх Дамоў культуры і клуба станцыі Магілёў.

Лепшым удзельнікам — членам гэтых калектываў вырашана прысвойваць званне «артыст народнага тэатра».

ВЯЛІКІ ПОСПЕХ БЕЛАРУСКАГА ФІЛЬМА

У Мінску адначасова ў пяці кінатэатрах з вялікім поспехам дэманструецца новы беларускі мастацкі фільм «Гадзіннік спыніўся апоўначы». У аснове сюжэта фільма — пакаранне партызанамі заклятага ворага і ката беларускага народа гітлераўскага гаўляйтара Кубэ. За 6 дзён карціну прагледзела звыш 80 тысяч мінчан.

ПОЛЬСКАЯ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ У БЕЛАРУСІ

Днямі ў Мінску гасціла сельскагаспадарчая дэлегацыя ПНР на чале з намеснікам сельскай гаспадаркі Польшчы Янам Гуцла. У Акадэміі сельскагаспадарчых навук члены дэлегацыі сустрэліся з вучонымі Беларусі. Прэзідэнт Акадэміі сельскагаспадарчых навук БССР І. Лупіновіч азнаёміў польскіх вучоных і спецыялістаў са структурай навукова-даследчых с/г устаноў рэспублікі, расказаў аб задачах у сямігоддзі.

ЛІТАРАТУРНЫЯ ПРЭМІІ

На атрыманне прэмій народных паэтаў Беларусі Янкі Купалы і Якуба Коласа за 1957 год была выстаўлена рознымі ўстановамі культуры і арганізацыямі рэспублікі 17 твораў літаратуры, апублікаваных у 1957 годзе.

Журы аднагалосна прысудзіла літаратурную прэмію імя Янкі Купалы Максіму Танку — за зборнік вершаў «След бліскавіцы», Пімену Панчанку — за паэму «Патрыятычная песня». Прэміі імя Якуба Коласа ўдастоены раман Івана Шамякіна «Крыніцы» і раман Петруся Броўкі «Калі зліваюцца рэкі».

ВЕНГРЫЯ — БЕЛАРУСЬ

У Мінску адбылася міжнародная таварыская сустрэча па акрабатыцы паміж зборнымі камандамі Венгрыі і Беларусі. Сустрэча прайшла пры перавазе беларускай каманды і закончылася з лікам 288,9:275,25 у яе карысць.

На дзень раней у Будапешце праведзена міжнародная таварыская сустрэча па класічнай барацьбе паміж зборнымі камандамі Венгерскай Народнай Рэспублікі і Беларускай ССР. Спаборніцтва закончылася з лікам 7:1 у карысць беларускіх барцоў.

Другая сустрэча, якую беларускія барцы правялі ў г. Дабрэцэне, таксама закончылася іх перамогай. Лік 7:1. (рл)

М. КУРАШ

НЕ ЗАБУДЗЕМ

Будучы восенню мінулага года ў Маскве, мне давялося быць у музеі Льва Талстога на дакладзе майго сябры, магістра Б. Пасля даклада падыйшоў да мяне пажылы чалавек і спытаў: «Ці ты з Польшчы?» Я адказаў, што так. Ен прадставіўся мне. Я не дачуў яго імя, а толькі прозвішча «Харунжы» прагучэла ў вушах нейк прыемна. Гэта быў Васіль Захаравіч Харунжы, брат Веры. У той вечар у нас не хапіла вольных хвілін на размову аб Веры. Васіль Захаравіч, чалавек вельмі ветлівы, запрасіў мяне ў госці дамоў.

Была нядзеля 26 кастрычніка. Вуліцы і плошчы Масквы пакрыў вільготны снег. Пад вечар замарозіла. Я думаў паспець да Харунжых на трэцюю гадзіну пасля абеда, але прышоў да мяне карэспандэнт ТАСС, якога цікавіла жыццё студэнцкай моладзі ў Польшчы і мы прагутарылі з ім даволі доўга.

Да Харунжых я заехаў ужо ўвечары.

На ўскраіне горада Масквы, па вуліцы Новае Шасэ, стаіць двухэтажны дзеравяны домік. Тут жывуць радныя Веры — брат Васіль і сёстры: Надзя і Люба Захараўны, а таксама дачка Веры — Аня і сын Сярожа. Прывітанне зрабілі мне сардэчнае. Для сям'і Харунжых вельмі характэрна славянская гасціннасць.

Люба Захараўна спытала на пачатку нашай размовы, ці польская моладзь ведае пра жыццё Веры, жыццё рэвалюцыянеркі.

Домік Харунжых пабудаваў урад БССР у 1947 годзе, як падарак у памяць аб Веры для яе сям'і. Навокал растуць садавіны, якія садзіў Васіль Захаравіч. Ён вельмі любіць прыроду. Скончыў вышэйшую школу — Сельскагаспадарчую Акадэмію ім. Ціміразева ў Маскве.

Шкада, што не было дома якраз Верыных дзяцей. Мне вельмі хацелася з імі пагутарыць. Аня ўжо астатні год вучыцца ў Сельскагаспадарчай Акадэміі ім. Ціміразева, а Сярожа першы год як паступіў на матэматычна - фізічны факультэт Маскоўскага Універсітэта ім. Ламаносава. Абое вучацца вельмі добра.

Пасля некалькіх слоў пра Верыных дзяцей, Васіль Захаравіч зараз пачаў расказваць пра жыццё сястры.

— Наша сям'я беларуская, — сказаў Васіль Захаравіч. — Вера нарадзілася ў 1903 годзе ў Бабруйску. Закончыўшы гімназію ў Мозыры (дзе жыла тады сям'я Харунжых), у 1919 г. падала заяўку ў Маскоўскі Універсітэт, але цяжка захварэла тыфам і не паехала вучыцца. Мозыр — гэта маленькі беларускі гарадок на берагу Прыпяці. Тут стаяў домік Харунжых, у якім расла Вера. У Мозыры яна стала працаваць настаўніцай. У 1920 годзе ўступіла ў камсамол, адразу стае актыўным яго дзеячам, працуе загадчыцай палітасветы. Восенню таго ж года ўступае ў партыю бальшэвікоў і пераходзіць на працу ў раённым камітэце Камсамола ў Бабруйску. У 1922 годзе Веру кіруюць у партшколу ў Мінск. Многа вучыцца. Актыўна супрацоўнічае з маладзёжнымі газетамі м. ін з мінскай камсамольскай газетай «Чырвоная змена». У 1924 годзе едзе ў Заходнюю Беларусь, каб весці барацьбу за яе вызваленне. Пачынаецца мужнае і ахвярнае жыццё рэвалюцыянеркі - падпольшчыцы. Харунжая была членам ЦК Камсамолу Заходняй Беларусі і членам ЦК КСМП. 19-га кастрычніка 1925 г. у Беластоку была арыштавана.

Вокладка кніжкі на рускай мове «Письма на волю».

У „Gazecie administracji i policji państwowej" нумар 40 ад 3.X.1925 г. гаворыцца, што між іншымі выдатнымі членамі партыі «арыштавана эмісіянер Камінтэрна, сакратар Цэнтральнага Камітэта КПЗБ», якая карысталася пашпартам на прозвішча Вераніка Карчэўская, а сапраўднае яе прозвішча Вера Харунжая.

У выніку судовага працэсу, які адбыўся ў Брэсце, Веру прысудзілі на дзесяць гадоў турмы. Пасля суда перамясцілі яе ў турму ў мястэчка Фордон (каля Быдгошчы). Сем гадоў у засценках польскай дэфензівы...

1932 г. На падставе замены палітычных вязняў Вера вяртаецца ў БССР і стае ў рады актыўных працаўнікоў партыі.

Вайна застала Веру ў Пінску. У час вайны працуе ў Цэнтральным Штабе Партызанскага руху Беларусі. Летам 1942 г. была паслана на тылы ворага і там загінула..

Васіль, Надзя і Люба Захараўны гаварылі, што Вера была заўсёды жыццярадаснай. Хвалявала яе ідэя барацьбы за будучыню беларускага народа. Яна была ад глыбіні сэрца аддана справе ідэі грамадскай справядлівасці. Паводле слоў Надзі Захараўны, Вера заўсёды гаварыла аб шчаслівым усенародным жыцці, за якое трэба змагацца. Яна не прывязвала большага значэння да спраў асабістых і аб сабе мала калі што гаварыла.

Захаваліся ў іх фатаграфіі з 1932 г., прадстаўляючая яе на ўрачыстым сходзе мінскай арганізацыі МОПР-у, сарганізаваным з выпадку яе выхаду з турмы. Васіль Захаравіч сказаў, што на гэтым сходзе Янка Купала падараваў

(Працяг на стар 6)

Да саракагоддзя беларускай дзяржаўнасці

С. МАРГУНСКІ

Літоўска-Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка

Сувярэнная Беларуская Сацыялістычная Рэспубліка была створана ў перыяд жорсткай барацьбы за дыктатуру пралетарыята, за сацыялізм, барацьбы супроць контр - рэвалюцыйных нацыяналістычных і сацыял - здрадніцкіх партый.

27 лютага 1919 года ў адпаведнасці з рашэннем з'ездаў Саветаў аб'ядналіся дзве сувярэнныя савецкія рэспублікі Літвы і Беларусі ў адзіную Літоўска - Беларускую Савецкую Сацыялістычную Рэспубліку (Літбел). Гэтае аб'яднанне было выклікана ваеннай небяспекай, якая пагражала абедзвюм рэспублікам звонку, а таксама неабходнасцю згуртавання працоўных мас Літвы і Беларусі ў барацьбе супроць буржуазных нацыяналістаў.

Вышэйшыя заканадаўчыя і распарадчыя органы ўлады Літоўска - Беларускай ССР стварaліся з прадстаўнікоў літоўскага і беларускага ўрадаў на парытэтных началах.

Старшыня першага савецкага ўрада Літвы В. С. Міцкевіч — Капсукас у сваім артыкуле «Да аб'яднання савецкіх рэспублік» пісаў: «Мы на практыцы, без усякага ўціску звонку пераканаліся, што ізаляванае існаванне такіх маленькіх маладых рэспублік, як наша, немагчыма не толькі ў эпоху панавання сусветнага капіталу, але і ў пераходную эпоху ад капіталістычнага да сацыялістычнага ладу».

Партыя бальшавікоў Літвы і Беларусі і Савет Абароны, кіруючыся ўказаннямі У. І. Леніна, арганізавалі абарону рэспублікі, правялі велізарную работу па мабілізацыі рабочых і працоўных сялян і ў першую чаргу камуністаў для абароны савецкай улады.

Ваенны саюз савецкіх рэспублік, які склаўся ў агні барацьбы супроць інтэрвентаў і белагвардзейцаў у ходзе вайны ўмацоўваўся і цалкам апраўдаў сябе.

УЛАДЗІМІР СТАНКЕВІЧ

Аддаў жыццё за вашу і нашу свабоду

Міхась Матысік нарадзіўся ў 1904 г. у вёсцы Хмеліско, Вяліка - Бераставіцкай гміны, Гарадзенскага павета (цяпер БССР). Ужо ў 1923 г. на тэрыторыі гміны Вялікая-Бераставіца пачынае шырыцца камуністычны рух, а ў 1924 г. Камуністычная партыя Заходняй Беларусі здабывае ў некаторых вёсках паважныя ўплывы. У 1925 г. паліцыя праводзіць першыя арыштаванні актыўных дзеячоў КПЗБ у некалькі вёсках, а таксама і ў Хмеліску. З Хмеліска арыштавалі Максіма Навакача і прысудзілі на 4 гады цяжкай турмы. У адказ на арыштаванні — бераставіцкая арганізацыя КПЗБ так разгарнула сваю дзейнасць, што да пачатку 1926 года на тэрыторыі гміны Вялікая Бераставіца не было чі аднае вёскі, у якой не было б ячэйкі КПЗБ ці Камуністычнага Саюза Моладзі Заходняй Беларусі. А ў вёсцы Хмеліско, дзе жыў і дзейнічаў тав. Міхась Матысік, не было сям'і, з якой хоць адна асоба не была б звязана з камуністычным рухам.

Тав. Міхась Матысік кіраваў камуністычнай дзейнасцю не толькі ў сваёй вёсцы. Быў ён у тым часе кіраўніком бераставіцкага райкома КПЗБ і членам беластоцкага акруговага камітэта. Быў ён не толькі здольным кіраўніком але і добрым выхаваўцам. Яго асоба і дзейнасць былі для нас — яго маладшых сяброў — узорам і прыкладам. Асабліва падабалася нам яго адвага і спрыт. Вось, для прыкладу, адзін з многіх, але вельмі характэрны яго вычын, якім мы ўсе захапляліся і доўга аб ім між сабой гаварылі.

У 1925 г. перад 1-ае мая, на пасяджэнні Райкома партыі, на якім абмяркоўвалася першамайская акцыя, тав. Міхась Матысік запрапанаваў, каб павесіць чырвоны сцяг на найбольшым купале царквы ў Вялікай - Бераставіцы і падняўся гэта выканаць.

Ноччу з 30-га красавіка на 1-е мая, тав. Міхась Матысік пайшоў да царквы яшчэ з двума таварышамі з Хмеліска (Паўлам Станкевічам і Янкай Бялевічам) узброенымі ў вінтоўкі, каб ахоўваць гэту акцыю. Заданне было вельмі цяжкае і небяспечнае, але Міхася гэта не ўстрымала. Ён мусіў зняць не толькі туфлі але і шкарпэткі і так паўзці па блясе даху, пасля на першы купал і на другі купал аж да крыжа, трымаючыся толькі выстаючых узмацаванняў берагоў бляхі. Прайшло больш чатырох гадзін пакуль Матысік злез з царквы на зямлю. Але раніцай побач крыжа чырванеў вялікі сцяг, на якім вялікімі літарамі было напісана: «Хай жыве Камуністычная партыя Заходняй Беларусі».

Два дні красаваўся сцяг на царкве хоць мясцовыя паліцаі аж шалелі са злосці, бо бераставіцкія пажарнікі не маглі (а можа і не хацелі) зняць яго. І толькі на трэці дзень прыехалі пажарнікі з Гродна і сцяг знялі. 1-га і 2-га мая прыязджалі ў Бераставіцу сяляне з вёсак, каб паглядзець на сцяг на царкве.

Тав. Міхась Матысік гадаваўся без бацькі, які памёр, калі Міхасю было некалькі год. Маці Гэкля Матысік, аддала сябе ўсю справе гадавання сына, а калі ён стаў рэвалюцыянерам, дык далейшае сваё жыццё прысвяціла справе рэвалюцыі, хоць да партыі не належала. Аб гэтай маці можна толькі так гаварыць, як Максім Горкі пісаў аб маці Паўла ў сваім рамане п. з. «Маці». Зараз гэтая 78-гадовая моцна прыбітая жыццёвым горам і турботамі жанчына, жыве ў Гродна ў доме заслужаных старцаў, бо паклапацілася аб ёй савецкая ўлада.

У снежні 1958 года, будучы ў Гродна я наведаў цётку Таклюсю (так мы яе заўсёды называлі). Дзве гадзіны мы гутарылі з ёю успамінаючы сына Міхася і часы нашай барацьбы.

Асабіста, я ўдзячны Міхасю Матысіку за тое, што ад пачатку красавіка 1925 года, маючы ўсяго толькі 15 год, уступіў у рады Камуністычнага Саюза Моладзі і звязаў усё сваё жыццё з барацьбой за справу рэвалюцыі і сацыялізма. І лічу сабе за гонар, што з такім камуністам, як Міхась Матысік мне давялося разам змагацца з фашызмам і нават дзяліцца горкім турэмным хлебам у часы турэмнага зняволення.

Восенню 1925 года Міхась Матысік паклікены быў у войска але і там на працягу двух год ён выхоўваў салдат на камуністаў. Вярнуўшыся з войска ў 1927 годзе ён ізноў прыняў на сябе кіраўніцтва Бераставіцкім раёнам КПЗБ. У 1928 годзе яго арыштавалі і засудзілі на 5 год цяжкай турмы. З турмы выйшаў у 1933 г. У 1935 г. з'яўляецца дэлегатам з гродзенскай акругі на II-гім З'ездзе КПЗБ, а пасля З'езду працуе кіраўніком акругкомаў у акругах: навагрудскай, віленскай і гродзенскай аж да 1938 года, г. з. да часу ліквідацыі КПП і КПЗБ.

У студзені 1939 г. Міхась Матысік са сваёй жонкай Данутай Пташэўскай (таксама актыўнай дзеячкай КПП і КПЗБ, вядомай пад псеўданімам «Даша») і з групай іншых таварышаў — едзе з Польшчы на эміграцыю ў Францыю. Выезд іх адбыўся без пашпартнага афармлення ў тагачасным санацыйным міністэрстве замежных спраў, дык дзеля гэтага французскія ўлады «папрасілі» іх адсядзець 2 месяцы ў турме за нелегальны пераход граніцы.

(Працяг на стар. 6)

З падарожжа па Заходніх землях

У гасцях у рэпатрыянта

Пісьмо здзівіла мяне сваёй задушэўнасцю, зацікавіла цвярозым поглядам на жыццё. Пісаў Антоні Салавей з Свідвіна ў Кашалінскім ваяводстве:

«Напэўна, цікава вам будзе, чаму я, паляк, з'яўляюся пастаянным чытачом «Нівы»? Прабаваў не раз адказаць сабе на гэтае пытанне і, праўду кажучы, не даў рады...

Можа загаловак вашай газеты — «Ніва» — так блізкі майму сэрцу, бо вёска, у якой я нарадзіўся, Ніўнай называецца...

А можа беларуская мова, мясціны, дзе гадаваўся я ад калыскі... А можа прыцягвае восьмая старонка вашай газеты, у якой вельмі часта знаходжу знаёмыя, любыя сэрцу песні, гумар ці сатыру... Чаму ж ніводзін ваш карэспандэнт нас да гэтуль не адведаў і ні разу пяром аб нас не закрануў?».

Як жа ж мне не наведаць сябру Салавея... Хаця ад нас да Свідвіна амаль семсот кіламетраў!

* * *

І вось, нарэшце,Свідвін. Па-старадаўняму шчыльна забудаванае мястэчка.

Антоні Салавей мяне ніяк не чакаў... Тым лепш. Прывіталіся, як родныя браты. Нашай шумнай размове ўторыла вясёлае шчабятанне мальцоў. Ёсць іх трое. Жонка Ядвіся заклапочана супакойвае іх...

— Як жывецца? — пра гэта людзі заўсёды пытаюць.

— Добра, зусім добра, — кажа мой новы знаёмы. — Працую рэвізорам у мясцовым ГС-е. Адказная праца і шмат давялося павучыцца... Што ж, калісьці чалавек быў толькі звычайным вясковым хлапчуком... Іры санацыі не талент даваў права на навуку, але маёнтак.

Сябра Салавей з'яўляецца заслужаным для ГС-а чалавекам. Каля 14 гадоў таму назад пачаў працаваць прадаўшчыком. Прыехаў сюды ў першыя гады народнай улады.

— Калісьці ў нашай вёсцы Ніўна жыў настаўнік — чалавек сярэдніх гадоў, — успамінае. — Не памятаю ўжо яго імя. Вось ён многа дабра зрабіў людзям. Навучыў і мяне правільна і эканомна гаспадарыць.

— У час вайны Ніўна згарэла... — Цяпер адтуль пішуць знаёмыя..., Калгас там моцны, багаты.

Быў позні вечар. Малыя пайшлі спаць. Пані Ядвіся можа нарэшце заняцца хатняй працай.

Сябра Салавей нясмела вымае з шуфлядкі пачку папераў. Аказваецца, маем дачыненне з паэтам. Антоні Салавей піша вершы.

Прызнацца, з прыемнасцю чытаў я польскую вершаваную перапрацоўку беларускіх «Сорак небыліц». Вось перада мною верш «Памятаю», напісаны аб роднай вёсцы Ніўна.

Pamiętam strony swe
rodzinne,
W których się dzieckiem
chowałem,
Tam, gdzie spędziłem lata
dziecinne,
Gdzie łzy niedoli przelałem.
Pamiętam naród tak sercu
bliski,
I jego domy w sadów zieleni.
Dumny szum puszczy i źródeł
połyski,
Wśród blasków słonecznych
promieni...

Апоўначы, кладучыся спаць, прышлі мне на памяць апошнія словы пісьма: «культура жыве разам з людзьмі».

Заўтра еду ў вёску Папялева. Там жывуць рэпатрыянты з Заходняй Беларусі, жывуць ад першых гадоў народнай улады.

С. ЯНОВІЧ

Трэба дапамагчы жыхарам Баратынца Рускага

У ваколіцы Баратынца Рускага, Сямяціцкага павета ўжо амаль усе вёскі электрыфікаваны. Не электрыфікаванай засталася толькі станцыя Сямяцічы, вёска Баратынец Рускі і вёска Шэрэшэні. Разумеючы, што зараз дзяржаве вельмі цяжка электрыфікаваць усе вёскі, жыхары Баратынца Рускага пастанавілі самі прыспешыць электрыфікацыю сваёй мясцовасці. Яны выбралі грамадскі камітэт па электрыфікацыі і пастанавілі сабраць з вольных складчын каля 60.000 злотых з прызначэннем іх на электрыфікацыю. Забавязаліся таксама ўсе нефаховыя работы выканаць грамадскім чынам.

Камітэт ужо сабраў звыш 24 тысяч злотых. Лінія высокага напружання праходзіць не падалеч Баратынца Рускага. Праведзена нават ужо святло да Прадпрыемства перапрацоўкі крэйды на станцыі Сямяцічы. Здавалася б няма ніякіх перашкод каб правясці святло ў Баратынец Рускі і Шэрэшэні. Ёсць жа грошы, ёсць ахвота сялян працаваць.

Але вось нядаўна з Павятовай камісіі гаспадарчага планавання паведамілі камітэт па электрыфікацыі, што святло ў Баратынец Рускі праведзецца недзе ў 1962 г., а мо' і далей.

— Навошта ж мы рабілі зборку грошай, — гавораць сяляне, — калі яшчэ так доўга трэба чакаць? Нашто нам абяцалі?

Сяляне вельмі незадаволеныя гэтым і ужо некаторыя патрабавалі каб вярнуць ім грошы назад.

— Людзі цяпер да мяне маюць прэтэнзію, — кажа старшыня Прэзідыума ГРН у Баратынцы Рускім — Міхась Каліта. Я ж быў першы за тое каб арганізаваць камітэт і распачаць зборку грошай. Цяпер выходзіць, што нібы я падвёў іх. Праз гэта мой аўтарытэт, як старшыні Прэзідыум ПРН, можа быць падарваны ў вачах людзей.

На нашу думку Ваяводзкая рада ў Беластоку беручы пад увагу ініцыятыву і добрую ахвоту сялян Баратынца Рускага павінна ўсё ж такі ўчэсці папраўку да апрацаванага плана электрыфікацыі Сямяціцкага павета. Вёска Баратынец Рускі павінна знайсціся ў гэтым плане. Ёсць жа ў нас такі прынцып, што электрыфікацыю праводзіць у першую чаргу там, дзе будзе выдатная дапамога сялян. А ў Баратынцы Рускім ёсць гэта.

(вб)

Інфармацыйны магазін з жыцця БГ-КТ

У Бельску нядаўна ўтворана павятовая радыёстанцыя. Выкарыстоўваючы гэты факт, Бельскі Аддзел Беларускага таварыства наладзіў цыкл радыёперадач на беларускай мове па гісторыі Беларусі, якія апрацоўвае Навуковы гурток пры Гарадскім Аддзеле Беларускага таварыства ў Беластоку. Але гэта яшчэ не ўсё. Увагі заслугоўвае асаблівая ініцыятыва Бельскага Аддзела. Пасля амаль кожнай гістарычнай перадачы перадаецца таксама і спецыяльна падрыхтаваны інфармацыйны магазін з жыцця Беларускага таварыства ў павеце — з жыцця вясковых гурткоў. Такая «свая радыёстанцыя», пэўна, шмат дапаможа ў развіцці Беларускай культуры.

(ся)

Што чытае вёска

Несумненна, што на вёсцы зімою ёсць многа вольнага часу. Гэты час некаторыя выкарыстоўваюць на гульні ў карты, п'янства, другія на чытанне кніжак і газет. Якія газеты найбольш чытаюць беластоцкія вёскі? Каб адказаць на гэтае пытанне, трэба падаць некалькі вёсак. І так: у вёсцы Гацькі (Бельскі пав.) пошта Гацькі, 18 чалавек выпісвае «Пшыяцюлку», 24 — «Газэту Бялостоцку», 20 — «Ніву», 8 — «Хлопску дрогу», 2 — «Грамаду Рольнік-польскі».

У вёсцы Піліпкі (Бельскі пав.) пошта Пасынкі, «Ніву» — 15, «Грамаду Рольнік - польскі» — 5, «Газэту Бялостоцку» — 2, «Пшыязнь» — 1.

Вёска Агароднікі (Бельскі пав.) пошта Пасынкі: «Ніву» чытае 15, «Грамаду Рольнік-польскі» — 16, «Газэту Бялостоцку» — 8.

На пошце ў Пасынках на месяц сакавік 1959 года запранумераваны наступныя газеты:

«Ніва» — 92 экземпляры, «Грамада Рольнік-польскі» — 36 экз. «Хлопска дрога» — 13 экз., «Свят Млодых» — 10 экз., «Газэта Бялостоцка» — 21 экз., «Пшыяцюлка» — 35 экз.

З гэтага вынікае, што найбольш чытачоў там мае газета «Ніва». Нічога дзіўнага — тут пражываюць пераважна беларусы, якія і павінны цікавіцца сваім родным часопісам.

(лб)

101 год

У вёсцы Янова (Гайнаўскі павет) жыве даволі старая кабета. Ёй ужо 101 год. Нягледзячы на глыбокую старасць, Анна Юрчук адчувае сябе даволі добра. Гавораць, што яна яшчэ патраціць зацягнуць нітку ў іголку.

Ці ведаеш, што...

...у Беластоцкім павеце налічваецца 96.000 жыхароў. На 1 квадратны кіламетр прыпадае 37 асоб. З гэтага ў мястэчках і аселішчах жыве 17,1 прац., а ў вёсцы 82,9 прац. жыхароў.

У павеце ёсць 270 вёсак і 8 невялікіх мястэчкаў і аселішч.

П. БАРАШАЎ і В. БІТАІН

(Дакументальная аповесць, расказаная палкоўнікамі П. Н. Сахаравым і Нагаевым).

6)

Бабраўнічы з мінуту памаўчаў, а потым кінуў коратка:

— Калі не згодзен працаваць з намі, скажы адразу, не прыкідайся. Як толькі западозрым нядаўнае — канец!

І па перапуджаных вачах бухгалтара Бабраўнічы зразумеў: усё ідзе так, як было задумана.

Выляжаўшыся некалькі дзён, Семяненка ўстаў. Старанна вымыўся, надзеў чыстую бялізну, кашулю і сказаў, што пойдзе ў паліклініку, а адтуль на работу.

Следам за ім рушыў і Бабраўнічы. Непрыкметна правёўшы бухгалтара да паліклінікі, ён убачыў, як той увайшоў, зняў старое паліто і стаў у чаргу каля вакна рэгістратуры.

Усё было нармальна, і Бабраўнічы сеў у сквэры пакурыць.

А бухгалтар, атрымаўшы талончык, у нерашучасці пахадзіў каля дзвярэй кабінета з грозным надпісам «Без выкліку на ўваходзіць», зазіраўшы, што суседні пакой дзяжурнай сястры пусты, накіраваўся да тэлефону.

Мінут праз дзесяць ён вышаў з пакою, дачакаўся прыёму да доктара і толькі потым асцярожнымі крокамі хворага чалавека рушыў у бок хлебазавода.

Бабраўнічы ішоў за ім да самай прахадной...

Настаў час, калі Бабраўнічы першы раз павёў бухгалтара ў лес.

З дому яны выйшлі ў поўнач. Звярнуўшы з абходнай дарогі, яны адшукалі чуць прыкметную сцежку і крочылі па ёй гадзіны чатыры. Пад нагамі хлюпала вада, па твары білі галіны, трывожна крычалі начныя птушкі. Потым, каля паваленай ветрам асіны Бабраўнічы спыніўся. Было ціха-ціха. Дзесьці ў далечыні адстукалі і сціхлі колы поезда, ухнула сава.

Бабраўнічы дастаў штосьці з кішэні і паднёс да губ. Па лесу панёсся ціхі стогн крыжанкі. Пачакаўшы, шпіён прасігналіў яшчэ раз. Далёка ці побач — цемень скрадвала адлегласць — пачуўся такі ж заклік у адказ. Мільгануў і згас слабы аганёк, і яшчэ раз сярод ночы прагучэў манок.

— Пайшлі, — ціха загадаў Бабраўнічы.

Бухгалтар, азіраючыся навокал, рушыў услед.

—Гэта ты, Карл? — пачулася справа.

— Я...

— Дзе гэта цябе насіла гэтыя дні?..

— На імянінах у цешчы быў! — злосна адрэзаў Бабраўнічы і тут жа запытаў:

— «Гаспадар» адказаў?

— Маўчаць, сволачы...

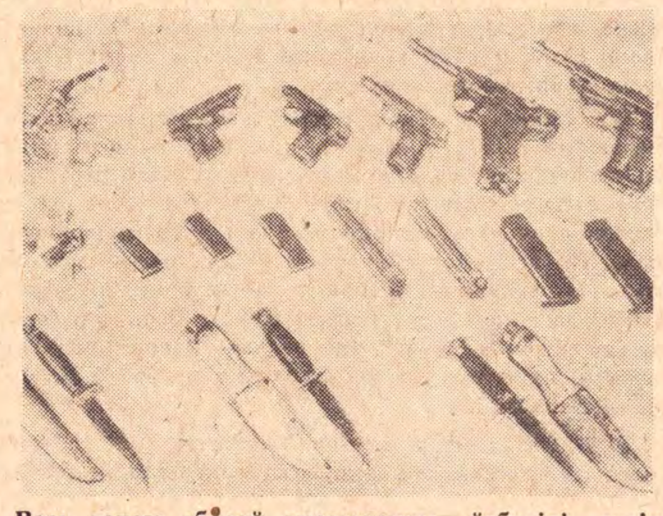
Той, з цемры, гаварыў нервова, голас яго то хрыпеў то зрываўся.

— Наўрад ці варта рыхтаваць пляцоўку: «Гаспадар» маўчыць. Трэба разыходзіцца па аднаму, а там відаць будзе, вось што я думаю, Карл.

— Ты што, Фін, звар'яцеў? — абарваў гаварыўшага Бабраўнічы. — У нашым палку прыбыло. — паказаў ён на Семяненку. — Калі «Гаспадар» не адказвае — значыцца, так трэба.

Той, каго звалі Фінам, прамаўчаў.

Яны сядзелі ў маленькай зямлянцы, схаванай пад каранём старой бярозы. Маленькі ліхтарык асвятляў нізкі паталок, два саламяныя матрацы, столік, збіты са старой скрынкі, і непаголеныя твары

Вось такою зброяй амерыканцы ўзброілі сваіх шпіёнаў.

І гладыш не глупства...

Што сявеньку (каробку) сплясці няцяжка — ведае кожны беларус — селянін. Але сплясці тую ж сявеньку так, каб атрымаць узнагароду 1.000 злотых — да гэтага патрэбна майстэрства. Іменна вырабы вясковых беларускіх мастакоў, якія з дрэва, саломы і ракіты патрапяць вырабляць не толькі прыгожыя, але і каштоўныя рэчы — захаплялі наведвальнікаў выстаўкі, арганізаванай нядаўна беластоцкай ЦПЛіА ў залах гарадской ратушы. На выстаўцы экспанаваліся розныя формы і памераў сеўні, каробкі, плеценыя з саломы і ракіты талеркі, узорыстыя саламяныя хаднікі і насценныя маты, гладышы і збанкі («сівакі»), зробленыя рукамі нашых гаршэчнікаў, і жамчужыны выстаўкі — артыстычна выразаныя з дрэва фігуркі зуброў — плод руплівай працы народнага мастака - разбяра Аляксандра Гігаля з Белавежы. Амаль усе экспанаты выстаўкі выканаены сялянамі - беларусамі з Гайнаўскага, Бельскага, Беластоцкага і Сакольскага паветаў.

У размове з загадчыкам скупу беластоцкай ЦПЛіА, грамадзянінам Саўчанкам Віктарам, дарэчы заўважыць — дасканалым знаўцам беларускага народнага мастацтва, мы даведаліся пра тое, што сялянскімі вырабамі з саломы і гліны ЦПЛіА зацікавілася не так даўно, але ўжо ў мінулым годзе скупіла ў беластоцкіх сялян вырабаў з гліны («сівакоў») на суму 150.000 злотых; 20.000 метраў хаднікоў і насценных матаў, 730 штук сеўняў і саламяных талерак на суму 343.000 злотых. Такім чынам, у мінулым годзе нашы вясковыя «гліняныя» і «саламяныя» майстры зарабілі звыш 500.000 злотых. Сума, як бачым, не малая, а ў гэтым годзе, напэўна, значна павялічыцца, бо попыт на гэтыя вырабы расце, і не толькі ў Польшчы...

Звыш 500.000 зл. атрымалі нашы вясковыя мастакі за саламяныя вырабы.

Замежныя краіны, асабліва заходнія, зацікавіліся беларускімі гліняными гладышамі — сівакамі і саламянымі хаднікамі і матамі не толькі таму, што яны выканаены з густам і могуць быць прыемным упрыгожаннем люксусова абсталяванага памяшкання, але і іх практычнасцю ў хатняй гаспадарцы. Таму ў новых магазінах, якія неўзабаве адчыняе ЦПЛіА ў Брусэлі, Лондане, Нью-Йорку і Празе, адным з галоўных тавараў будуць вырабы беларускіх сялян з Беласточчыны.

Наша хімія таксама далажылася да добрай славы беластоцкіх вырабаў з гліны. Варшаўскія хімікі вынайшлі спецыяльную вадкасць (плын), якая прымешаная да гліны, робіць гладышы непацякаемымі.

Як вынікае з попыту, найбольш каштоўнымі з'яўляюцца тыя вырабы, якія выкарыстоўваюць даўнішнія формы (гладышы і сеўні) і старыя беларускія народныя ўзоры (хаднікі і маты).

І так, нашыя гладышы - сівакі на міжнародным рынку пачынаюць канкурыраваць са славутымі грэчаскімі вазамі, а скромныя саламяныя хаднікі і маты з народным беларускім узорам прыцмяваюць славу персідскіх дываноў.

Відавочна, поспех артыстычным вырабам прыносіць не матэрыял, з якога яны зроблены (грэчаскія вазы — у асноўным з фарфару, персідскія каўры — з ядвабу і дарагой тонкай воўны), але тая руплівасць, стараннасць і майстэрства, на якое здольны чалавек працы. На Беласточчыне ж мастакоў ткацтва і майстроў вырабаў з гліны нямала. Не дзіва тады, што журы, якое прысуджала ўзнагароды за экспанаты, выстаўленыя ў беластоцкай ратушы, само захаплялася імі, а наведвальнікі хутка іх раскуплялі.

Журы без спрэчак прызнала першую ўзнагароду 1.000 зл. Уладзіміру Дземянюку з вёскі Клейнікі, Гайнаўскага павета, за майстэрскі зробленую сяўню, дзве другія ўзнагароды па 600 зл. атрымалі за сеўні гр. гр. Анна Семянюк з вёскі Целушкі, Бельскага павета і Кузьма Дземянюк з Клейнік, Гайнаўскі павет; дзве трэція ўзнагароды па 400 зл. атрымалі гр. гр. Харытонюк Люба з вёскі Целушкі і Германовіч Міхась з вёскі Махнатае, Гайнаўскі павет.

Майстрамі насценных матаў аказаліся грамадзянкі Анна Камар і Агата Ліпатаў з вёскі Кошкі, Бельскага павета, якія атрымалі ўзнагароды па 600 зл. кожная; другое месца занялі маты Надзеі Махневіч і Марыі Слюкі з Кошак, якія атрымалі па 500 зл.

За ўзорыстыя з беларускім матывам саламяныя хаднікі ўзнагароды па 150 зл. атрымалі: гр. Сабіна Грыц з Лявонавіч і Сарафіма Раецкая з Шымак, Беластоцкага павета.

Шкада, што на выстаўцы малой колькасцю былі прадстаўлены вырабы і тканіны з Сакольскага і Дубровскага павета. Вядома здаўна, што вясковыя мадніцы-ткачыхі гэтых паветаў патрапяць вытакаць прыгожыя пасцілкі і капы з народным узорам. Спадзяемся, што іх не забракне на выстаўцы народнага мастацтва, якую арганізуе ЦПЛіА летам гэтага года ў Саколцы.

І ўзнагарода за выкананне насценнай маты з саломы прызнана гр. Агаце Ліпатавай з вёскі Кешкі (Бельскі павет).

У заканчэнні хочацца звярнуць увагу нашых кааператыўных органаў, а таксама аддзелаў БГК-Т, каб прыйшлі з дзейснай дапамогай нашым народным мастакам, пасобілі ім матэрыялам і арганізацыйна, асабліва нашым майстрам — гаршэчнікам з Кляшчэль, якія пад кіраўніцтвам гр. Лявона Саласцюкевіча саматужна арганізавалі вытворчы кааператыў гаршэчнікаў. А нашым народным майстрам яшчэ больш удалых гладышоў, сявенек, матаў і хаднікаў, каб яны ўславілі талент і працавітасць нашых сялян і прыносілі ім даход за іх працу, а нашай дзяржаве — каштоўныя дэвізы на замежных рынках. (м. г.)

Чытэльніцтва ў Бельскім павеце

Часта чуем нараканні, што дабрадзействамі культуры карыстаюцца толькі гараджане, што вёска адрэзана ад культуры. Што гэта не так, лёгка пераканацца. Возьмем для прыкладу толькі адзін павет і толькі адну галіну культуры — чытэльніцтва.

Вось як яна выглядае ў Бельскім павеце. У павеце існуе 25 бібліятэк (23 грамадскія і 2 гарадскія) і 126 бібліятэчных пунктаў.

Адны і другія абслугоўваюць каля 72 тысяч насельніцтва. З кожным годам абшар дзейнасці бібліятэк сістэматычна пашыраецца.

Так, калі ў 1957 годзе бібліятэкі Бельскага павета мелі 74.267 кніжак, то ў 1958 было іх ужо 80.739. Калі ў 1957 годзе гэтыя ж бібліятэкі мелі 10.970 чытачоў, то ў 1958 годзе — 11.685.

Штогод у павеце прыбывае каля 800 новых чытачоў. А гэта ўжо сведчыць, што культура не стаіць на месцы, а прасочваецца штораз глыбей. Найлепшым доказам хай будзе колькасць чытачоў бібліятэк і бібліятэчных пунктаў у павеце пад канец 1958 года. Калі бібліятэкамі карысталася 5.410 чытачоў, то бібліятэчнымі пунктамі — 6.276 чытачоў.

На 100 жыхароў прыпадае ў Бельскім павеце 112 кніжак, на 100 чытачоў — 668 кніжак.

І цікавая з'ява — вёска карыстаецца бібліятэкамі больш чым горад. У Бельскім павеце карыстаецца бібліятэкамі (гарадскімі, грамадскімі, пунктамі) 16,4 прац. насельніцтва (ў цэлым ваяводстве гэты паказальнік выражаецца 13,1 прац.). А калі возьмем сам горад Бельск, то аказваецца, што паказальнік чытэльніцтва будзе куды меншы. У Бельску толькі 12 прац. жыхароў карыстаецца бібліятэкай.

Паспяхова развіваецца ў павеце і чытэльніцтва беларускіх кніжак. Несумненна, гэтая пажаданая з'ява з'яўляецца вынікам таго, што паветовая бібліятэка звярнула на гэтую галіну чытэльніцтва большую ўвагу і ад паўгоддзя мінулага года вызначыла адказнага інструктара за развіц-

(Працяг на стар. 6)

двух невядомых Семяненку людзей, са злосцю і недаверліва паглядваючых на бухгалтара.

«Зверы», — падумаў ён, мімволі пасоўваючыся да выхаду.

Бабраўнічы, ці Карл, як яго называлі дыверсанты, прадставіў ім Семяненку, як свайго чалавека, у якога ён жыве.

— Праз яго ў далейшым будзем падтрымліваць сувязь адзін з другім! — сказаў ён.

Дыверсанты на чарзе паціснулі руку Семяненку, буркнуўшы нешта накшталт удзячнасці. Адзін з іх (яго звалі Бэнам) запытаў:

— Ці не ведаеш, прыяцель, каго з людзей, якія папярэкалі ў лясы ад савецкай улады? З імі нядрэнна было б сустрэцца і дзейнічаць разам.

— Трэба падумаць, — нерашуча адказаў Семяненка. — Чуў я аб двух людзях, якія пайшлі з суседняй вёскі. Але ці пойдуць яны да вас — цяжка сказаць. Сваякоў іх то я ведаю, а як іх самых знайсці? — Семяненка развёў рукамі. — Не магу сказаць.

— Калі знойдзеш — дзейнічай асцярожна! — заўважыў Бэн. — Спачатку прашчупай іх як трэба, а то яны, сволачы, яшчэ прададуць нас, ды і цябе за адно. Спрабуй дагаварыцца аб сустрэчы.

— Добра, спрабую, — адказаў бухгалтар.

Перадаўшы гэтым двайм рукзакі з хлебам і кансервамі, Бабраўнічы штосьці доўга пісаў на кавалку паперы, потым падняўся і павярнуўся да Бэна і Фіна.

— Я вам сказаў, што нам дапамогуць, вось вам і дапамога. А вы — разыходзіцца... Калі Барыс давядаецца аб папаўненні, ён адразу падкіне дапамогу, а тых двух я вазьму на сябе, сам іх праверу.

Потым Бабраўнічы працягнуў запіску.

— Перадай цэнтру. А нам пара вяртацца.

Бабраўнічы і Семяненка развіталіся з дыверсантамі і, умовіўшыся аб часе і месцы наступнай сустрэчы, тым жа шляхам рушылі назад. Дома Бабраўнічы, не распранаючыся, заснуў.

Было восем гадзін, калі Семяненка выйшаў з дому, пакінуўшы запіску: «Пайшоў у бальніцу. Калі дадуць бюлетэнь, прыду раней».

Карл некалькі разоў перачытваў запіску Семяненкі, і халодны пот выступіў на яго скронях. Потым ён дастаў пісталет, уважліва агледзеў яго, перазарадзіў і зноў засунуў глыбока ў кішэнь пінжака. Цяжка апусціўся на лаву.

Нечаканая запіска Семяненкі іменна цяпер, пасля звароту з пушчы, устрывожыла яго не на жарт. На нейкі момант Карлу ўдалося супакоіць сябе: у страха вялікія вочы, ерунда, бухгалтар стаміўся з дарогі, у яго сэрца хворае, вось і пайшоў да доктара... Ён жа ж і раней хадзіў у бальніцу.

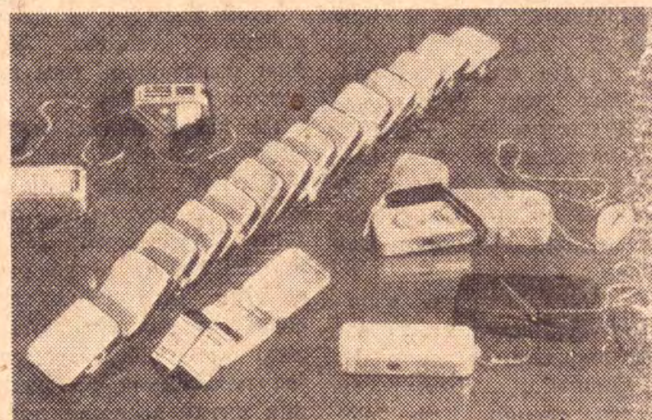
Але адразу ж гэтая думка змянілася другой, трывожнай і страшнай: «Хадзіў, але запісак не пакідаў. — Ці не памыліўся ён? Хто на самай справе гэты тып, Семяненка?»

Пабегчы ўслед за бухгалтарам, праверыць у паліклініцы? Не, позна... О, як бы ён хацеў бачыць цяпер побач з сабою Семяненку, чуць яго перапуджаны, сцішаны голас! Колькі б сіл прыбыло, калі б ён адчуў, што Семяненка — гэта Семяненка...

Думкі Карла былі адна цяжэйшая за другую. Ён ужо хацеў канчаткова ўцячы з Баранавіч у лес, на базу, да сваіх, каб папярэдзіць тых двух аб небяспецы, але потым рашыўся на смелы і дзёрзкі крок. Непрыкметна прабраўшыся ў хлеў, дзе ляжалі дровы, Карл залажыў дзверы мятровымі бярвеннямі і пачаў назіраць за домам. Калі прыдуць і знойдуць яго — ён сустрэне іх дастойна...

Гадзіны праз тры на двары з'явіўся Семяненка. Стомлены паходкай ён накіраваўся да хаты і схаваўся ў сенцах.

Пачакаўшы з поўгадзіны, вярнуўся ў хату і Карл. Бухгалтар сядзеў на лаўцы з перавязанай галавой.

А тут бачыце кіно і фотаапараты з запаснымі плёнкамі.

На стале ляжалі пакецікі парашкоў і сіненькі лісток непрацаздольнасці.

— Вось, — стомлена падняўся з лавы бухгалтар, — бюлетэнь на тры дні дастаў. Паляжу трохі, тады, магчыма пайду братоў выручаць...

Карл з палёгкай уздыхнуў і наліў шклянку гарэлкі.

ЛЯСНЫЯ ЛЮДЗІ

— Значыцца, сёння мы павінны падвесці некаторыя вынікі пошукаў агентаў парашутыстаў, скінутых у Налібоцкай пушчы. — Генерал на момант замаўчаў. — Нашыя «паляўнічыя», гэта значыць аператыўныя групы, якія прачэсваюць лясы, ужо штосьці высветлілі. Таму, каб не спудзіць раней часу няпрошаных гасцей, мы вырашылі часова спыніць гэту аперацыю, блакіраваўшы магчымыя выхады з лесу.

(Працяг будзе)

Хорашч — жыццё ў няведанні

Каля 15 кіламетраў ад Беластоку знаходзіцца старое мястэчка Хорашч. Калісьці быў тут летні палац Браніцкіх. Пасля, у 1840 годзе, нямецкі фабрыкант Альфрэд Мэз пабудаваў тут вялікія тэкстыльныя фабрыкі. У часе вайны 1914 года быў знішчаны і палац Браніцкіх і часткова фабрыкі Мэза. У 1929 годзе фабрычныя руіны былі адбудаваны, а на месцы фабрыкі там быў абсталяваны шпіталь для нервова і псіхічна хворых. Калі я ехаў у Хорашч па матэрыялы на рэпартаж, нейкае непрыемнае пачуццё авалодала мною.

Шматлікія плёткі, якія прышлося пачуць аб шпіталі, асабліва аб хворых, як і сама думка аб тым, што спаткаюся з псіхічна хворымі людзьмі разбуджала невясёлы настрой.

Дырэктар бальніцы доктар Барташэўскі — малады чалавек. Ужо пасля вайны закончыў медыцынскую акадэмію і распачаў працу. Выбраў сабе вельмі складаную працу. Расказвае мне аб шпіталі ў Хорашчы.

Падчас вайны, як вынікае з яго размовы, немцы памардавалі ўсіх псіхічна хворых, а сам будынак быў часткова разбураны. Ад 1947 г. шпіталь працуе нармальна. Бальніца змяшчаецца ў 40 будынках. Ёсць тут 1.200 хворых, якія знаходзяцца пад вокам 20 лекараў - спецыялістаў. Штогод дзяржава выдзяляе на бальніцу 17 мільёнаў злоты.

Вось група мужчын працуе ў парку...

Усюды больш - менш гаворыцца, што чалавек псіхічна хворы — гэта чалавек, які назаўсёды загінуў для грамадства. Няпраўда.

У Хорашчы хворыя праходзяць сістэматычнае лячэнне. На 100 асоб 60, а нават і больш, вяртаюцца ў нармальны стан здароўя і яны з'яўляюцца далей такімі ж членамі грамадства, якімі былі перад хваробай.

Лячэнне псіхічна - хворага чалавека — гэта цэлы складаны працэс. Хворыя лечацца пры дапамозе інсуліну, сэпрасілю, лергактылю, электратрасенняў, псіхатэрапіі (інакш асабістае ўздзеянне лекараў і абслугі на хворых) і апошні спосаб — гэта лячэнне шляхам прызвычайвання да свядомай працы. Ёсць у Хорашчы 1.200 асоб псіхічна хворых. Я пытаю доктара Барташэўскага, у чым прычына, што вырвала гэтых людзей з грамадства і папхнула ў такую страшэнную хваробу?

— Пытаеце аб прычыны? Не заўсёды так лёгка іх выявіць, — адказвае доктар.

Ёсць шмат такіх хворых, якіх запрапасціла гарэлка-самагонка. Ёсць дзеці (сёння ўжо дарослыя асобы) былых алкаголікаў. Некалькі працэнт псіхічна хворых — складаюць ахвяры не лечаных, або дрэнна лечаных венерычных хвароб і шызафрэніі. Прычыны шызафрэніі бліжэй невядомы. Людзі, хворыя шызафрэніяй, пападаюць у галюцынацыю, — расказвае далей доктар Барташэўскі. Аднаму здаецца, што ён напрыклад, Напалеон; іншаму, што цар; яшчэ іншаму ўяўляюцца святыя ,або злыя духі, з якімі ён размаўляе, або баіцца іх.

Вялікі ўплыў на развіццё псіхічных хвароб, аказала вайна з сваімі вынікамі. Доктар гаворыць, што прывіды хворых, вельмі выразна змяняюцца. Раней, напрыклад, у большасці выпадкаў прычынай такой хваробы былі розныя рэлігійныя ўплывы, зараз у многіх выпадках прычынай псіхічных захворванняў з'яўляецца развіццё тэхнікі. Хворыя ўгаворваюць сабе, што яны электрызаваныя, што іх паразіў радар (хоць ніхто з іх ніколі радара не бачыў і не ведае, што гэта такое), тэлевізар. Адзін з хворых (быў алкаголікам) уявіў сабе, што ў яго пакой праз вакно ўляцеў спадарожнік і круціцца вакол яго галавы.

Доктар Барташэўскі расказвае аб тым, у якіх умовах знаходзяцца псіхічна хворыя людзі на вёсцы, якіх бацькі баяцца аддаць лячыць. Маладая дзяўчына вельмі цяжка захварэла псіхічна. Бацькі не маглі парадзіць сабе з ёю. Замест адвезці ў бальніцу яны прыкавалі яе ланцугамі ў цесным хлеўчыку. Так трымалі ахвяру на працягу некалькіх год. У выніку такіх умоў дзяўчыне падкорчыліся ногі.

Нарэшце нехта выявіў гэта, і яе забралі ў Хорашч у бальніцу. Мясцовыя спецыялісты вылечылі дзяўчыну, але ногі ў далейшым засталіся падкорчанымі.

Разам з доктарам Барташэўскім наведваю бальнічны раён.

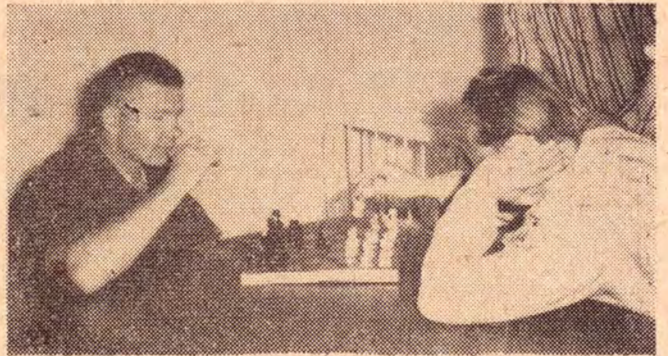
Вялікі сад у 140 гектараў, гаспадарка, аборы, стадолы. Усюды працуюць хворыя, якім вяртаецца нармальнае здароўе. Размаўляючы з такімі людзьмі, адчуваецца, што яны ўжо зусім нармальныя. Толькі позірк, або нейкае слова выяўляюць іх стан. Ёсць тут таксама розныя майстэрні, як: шавецкая, ткацкая, майстэрня віклінавых вырабаў і інш.

Будынкі шпітальныя, дзе знаходзяцца цяжка хворыя, ззяюць чысцінёй. Наведваю аддзяленне, дзе ляжаць цяжка хворыя жанчыны. Спяць яны ў асобных залах, а ўдзень праводзяць час у другіх залах. Тут іх кухня і амбулаторыя. Некалькі дзясяткаў жанчын рознага ўзросту. Выгляд іх твараў, вачэй, крыкі, паасобныя словы і прывіды, выклікаюць прыгнечаны настрой. Звычайна немагчыма ўявіць сабе, што робіць з чалавекам псіхічная хвароба.

Вось некалькі цікавых выпадкаў псіхічнай хваробы ў мужчын, якія ляжаць на аддзяленні цяжка хворых. Уладыслаў Д. піў гарэлку з маладых год. П'янства ўцягвала яго штораз глыбей у сваю яму. Не стаў пагарджаць нават самагонкай. Пачаткова пасля кожнай п'янкі балела яму галава, з часам стаў маячыць, аж нарэшце папаў у аблытанне. Ён заўсёды, на сталі, на сценах і ўсюды вакол сябе бачыць бегаючыя белыя мышкі. Часам яму здаецца, што яны на яго напалі, грызуць. У такія хвіліны ён крычыць, дастае атакі. Ляжыць ужо тры гады. Пытаю доктара, ці існуе магчымасць вылячыць няшчаснага. Доктар пацінуў плячыма.

Фёдару В. (прычыны не ўстаноўлены) вельмі моцна балела галава, занікала памяць. Пачаткова ён лячыўся. Пасля стан пагоршыўся. Угаварыў сабе, што свет нічога не варты, што тут, на зямлі, не трэба жыць. Яму здавалася, што да яго духі прыходзяць. Ноччу, калі сям'я спала, зарубаў жонку і 4 дзяцей. Гаварыў, што паслаў іх у неба. Пакуль што лячэнне не дае ніякіх вынікаў.

Так можна падаць яшчэ многа, многа прыкладаў. Некаторыя мрояць нешта аб скарбах, іншыя аб нейкай мяжы і судзе з суседам, яшчэ іншы гаворыць, што ён генерал,

Гэтыя маладыя людзі ўжо хутка будуць здаровымі.

Напалеон ці іншы нейкі камандзір...

Розныя людзі тут спатыкаюцца: непісьменныя і з вышэйшай адукацыяй. У Хорашчы лечацца таксама алкаголікі. Лячэнне дае выдатныя вынікі, толькі замала месц у бальніцы. Калі я паглядзеў усю бальніцу, адчуваў сябе вельмі змучаным. Дзівіўся тым, якія прысвячаюць сябе гэтай цяжкай працы (дактарам і іншай службе), якія аддаюць усе свае сілы для таго, каб вярнуць здароўе няшчасным людзям.

У 1957 г. з бальніцы ў Хорашчы вышла 1.500 здаровых асоб. Каб не гарэлка, не венерычныя хваробы, не жах вайны і штодзённае нервовае жыццё, значна менш было б пацыентаў у Хорашчы і 30 іншых падобных бальніцах у Польшчы.

Тэкст і фота
А. АМІЛЬЯНОВІЧ

Не забудзем

(Працяг са стар. 3)

для Веры зборнік сваіх твораў. Але на жаль ён не захаваўся. Ёсць таксама дзіцячыя і гімназіяльныя фатаграфіі, старыя, пажоўклыя. На ўсіх гэтых фатаграфіях у вачах відаць жыццярадаснасць, вясялосць і павагу.

Перада мною на стале ляжыць невялікая кніжка. На цёмна - чырвоным фоне вокладкі пунсовая кветка гваздзікі. Гэта астатняе выданне лістаў (1957 г.) Веры Харунжай. На рускай мове напісана «Письма на волю». Гэты зборнік лістаў падарыў Васіль Захаравіч нашай «Ніве». У нізе пад фатаздымкай сястры ён напісаў: «Беластоцкаму Тыднёвіку «Ніва» у памяць аб вернай дачцы беларускага народа — сям'я Веры».

Гортаю старонкі зборніка. Перадрук прадмовы да першага выдання Н. Крупскай... Лісты да брата, сясцёр, да ўсёй сям'і, да таварышаў і сябровак. Усе яны былі напісаны з турмы. Сваёй прыгожай і простай мовай яна расказвае аб паднявольным, турэмным жыцці. Усім цікавіцца, ўсё хоча ведаць, пра ўсё пытае. З лістаў плыве глыбокі жыццёвы аптымізм. Яна ў лістах цешыцца, чым толькі можа. З бадзёрасцю зносіць турэмнае жыццё. Да сястры Надзі яна піша 27 мая 1926 г.: «...я здарова і целам і духам. Турма не толькі не зламала мяне, але, наадварот, зрабіла яшчэ мацнейшай, абадзёрыла. Я не засмучаюся, не ўпадаю ў роспач, а толькі стараюся выкарыстаць бясцэнны час: вучуся, многа чытаю...

Вядома, не хочацца сядзець за каменнымі сценамі, быць адгароджанай ад усяго свету, але... гэта не было для мяне неспадзяванасцю. Я свядома шла на гэта. І, зразумела, цяпер не ныю, не скаржуся».

Вера Харунжая пісала многа лістаў да камсамольскіх арганізацый, да сваіх таварышаў, з якімі супрацоўнічала ў Савецкай Беларусі ў маладзёжных газетах. Усе яны паказваюць нам адданага барацьбіта.

Яе добра ведалі польскія камуністы. члены КПП. А. Малеўская ў сваіх «Успамінах пра Веру Харунжую» («Полымя» №9 (1956 г.) расказвае, што Вера заўсёды была жанчынай вельмі здольнай. Працуючы нелегальна ў Гродна яна хутка засвоіла польскую і яўрэйскую мовы. «Вера злучала ў сябе — піша А. Малеўская — якасці правадыра моладзі і радавога салдата рэвалюцыі». Яна «умела ўяўляць упэўненасць у людзей. Кожнае слова яе гучала як заклік.»

Калі мы ўспамінаем слаўныя традыцыі Камуністычнай Партыі Польшчы, мы не можам забыць і пра Веру Харунжую, выдатнага дзеяча КПЗБ, якая была сястрой КПП. І ніколі не забудзем.

Варшава, студзень 1959 г.
М. КУРАШ

Чытэльніцтва у Бельскім павеце

(Працяг са стар 5)

цё беларускага чытэльніцтва. Бяда ў тым, што кніжак мала.

У цэлым павеце налічваецца толькі 934 беларускія кніжкі. А гэта ж мае велізарнае значэнне ў пашырэнні зацікаўленасці беларускай кніжкай. Што можна вымагаць, напрыклад, ад грамадскай бібліятэкі ў Пашкаўшчызне, калі ў ёй налічваецца ўсяго 5 беларускіх кніжак?! Зразумела, тут беларуская кніжка не мае попыту, тут яе ніхто не чытае. І адразу кідаецца ў вочы факт, што найлепш развіваецца беларускае чытэльніцтва там, дзе існуе дастатковая колькасць беларускіх кніжак.

А перспактывы развіцця беларускага чытэльніцтва ў Бельскім павеце існуюць не толькі ў Аўгустове, Піліках, Рыбалах Пасынках, Крывой ці Міклашах, дзе справа выглядае добра, але і Маскеўцах, дзе чытэльніцтва беларускай кніжкі стаіць слаба.

Зразумела, што многа залежыць і ад прапаганды беларускай кніжкі, але нават найлепш арганізаваная прапаганда не заступіць самой кніжкі. Трэба больш беларускіх кніжак. І гэтага не ў стане вырашыць павятовая бібліятэка, бо беларускіх кніжак нельга ў нас дастаць. Тая мізэрная колькасць, якая час-ад-часу капае у кніжныя магазіны, не можа нават мінімальна забяспечыць запатрабаванні самых школ. А ім па праву належыцца першынство.

Справу трэба вырашыць цэнтральна. Ад яе вырашэння залежыць паспяховае развіццё беларускага чытэльніцтва не толькі ў Бельскім павеце.

Р. Л.

Аддаў жыццё за вашу і нашу свабоду

(Працяг са стар. 3)

Міхась Матысік і яго жонка прымаюць актыўны ўдзел у французскім рэвалюцыйным руху, дзейнічаючы асабліва ў асяроддзі польскай працоўнай эміграцыі.

З першых дзён гітлераўскай акупацыі Міхась Матысік уключаецца ў актыўную дзейнасць у радах французскага камуністычнага сапраціўленчага руху. Ён атрымоўвае асабліва важнам заданне да выканання на парыжскім аэрадроме. Дзейнічае з групай яшчэ пяці камуністаў з Польшчы. 25 студзеня 1942 г. гітлераўскае гестапа арыштоўвае ўсю групу на чале з Матысікам. 21 ліпеня 1942 г. гітлераўцы расстрэльваюць усіх арыштаваных.

Пачынаючы сваю рэвалюцыйную дзейнасць Міхась Матысік меў 18 год, а закончыў свой рэвалюцыйны шлях маючы 38 год. 20 год — найпрыгажэйшы перыяд свайго жыцця — аддаў справе пралетарскай рэвалюцыі, справе сацыялізма. Для гэтай вялікай справы жыў і за яе, 17 год таму назад аддаў сваё маладое жыццё.

У нас, старых камуністаў, а асабліва ў тых, хто ведаў Міхася Матысіка асабіста і крочыў з ім разам на шляху рэвалюцыйнай барацьбы — да канца жыцця застанецца ў памяці вобраз сумленнага і беззаганнага чалавека, вобраз адважнага барацьбіта і вобраз адданага справе камуніста.

Я ўпэўнены, што сыны Міхася Матысіка — старэйшы Міхась, які нарадзіўся ў Хмеліску і вучыцца цяпер у Савецкай афіцэрскай школе і малодшы Янка, які нарадзіўся ў Парыжы, і, які вучыцца ў Маскоўскім Універсітэце — будуць таксама, як іх бацька, вернымі і адданымі будаўнікамі сацыялізма і камунізма.

УЛАДЗІМІР СТАНКЕВІЧ

Курс для беларускіх культурна-асветных дзеячоў

У жніўні месяцы г. г. Ваяводскі аддзел культуры ў Беластоку супольна з Галоўным Праўленнем БГ-КТ арганізуе трохтыднёвы культурна-асветны курс для беларускіх арганізатараў мастацкага руху. Беручы пад увагу, што да арганізавання мастацкага руху найбольш надрыхтаваны настаўнікі, не гэты курс у асноўным будуць прынімацца «чынныя» настаўнікі і абсальвенты Бельскага педагагічнага ліцэя. Курс гэты дасць веды аб кірунку і метадах працы і арганізаванні мастацкіх калектываў. Дзеля гэтага ўжо цяпер аддзелы БГ-КТ павінны падрыхтавацца да пракрутацыі на гэты курс адпаведных людзей, бо ў асноўным ад іх будзе залежаць поспех мастацкага руху на нашых павятах у беларускіх вёсках.

Гэта справа вельмі важная, і ўсе аддзелы БГ-КТ павінны сур'ёзна да яе падыйсці. Трэба помніць аб мінулым годзе, аб падобным курсе ў Шыбе, дзе падбор курсантаў быў выпадковы, і таму БГ-КТ з абсальвентаў курса не мела ніякай карысці. У гэтым годзе да падобных выпадкаў не трэба дапусціць і ўсім аддзелам БГ-КТ падабраць кандыдатаў — настаўнікаў, якія жывуць справамі мастацкай самадзейнасці.

М. Х.

Хроніка БГ-КТ

Фільм — клуб савецкіх кінафільмаў пры Гарадскім Аддзеле БГ-КТ у Беластоку пачаў сваю дзейнасць дэманстрацыяй украінскага фільма «Аповесць аб першым каханні», якая адбылася ў аўторак — 10.III. На другі дзень — 11.III. адбыўся наступны фільм-сеанс, на якім была прадэманстравана кінакарціна — «Стукайце ў любыя дзверы».

«Фільм - клуб» мае звыш 160 месц, і сеансы адбываюцца ў ім трычатыры разы ў месяц ад 18 гадзіны. Уступ па спецыяльных запрашэннях, якія выдзяляе Гарадскі Аддзел БГ-КТ.

„N I W A"

Organ ZG BTSK Adres ZG BTSK: Białystok M. C. Skłodowskiej 7 tel 54-14
Redaguje Kolegium Adres redakcji: Białystok, ul Wesołowskiego 1 tel cent: 37-41 red naczelny i sekretariat 25-89
Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa"
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2 40 zł kwartalnie — 7 20 zł półrocznie — 14 40 zł rocznie — 28 80 zł
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma
Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10 15 zł. półrocznie — 20 30 zł i rocznie — 40.60 zł Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa
Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONIA" Warszawa Krakowskie Przedmieście 7 Obowiązuje przedpłata na konto N B P Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4,16
Nkl. 5100 Bltk, P 2

Фанатызм прычынай нязгоды

У Шымках (Беластоцкі павет), нягледзячы на тое, што ўсе жыхары вёскі гутараць на беларускай мове, вызнаўцы каталіцкай веры лічаць сябе палякамі, а сяляне праваслаўнага веравызнання чуюцца беларусамі. Нацыянальных непаразуменняў у гэтай вёсцы ніколі не было і цяпер няма.

Прычыны непаразуменняў і нязгоды здараюцца ў сувязі з рэлігіяй. Ёсць фанатыкі, якія сваю веру лічаць найлепшай, самай правільнай, і вызнаўцаў іншай рэлігіі не любяць. Гэтыя фанатыкі зусім забываюць «аб любві бліжняга» і аб «запаведзях гасподніх». І так ужо ёсць у нас, што фанатызм родзіць нацыяналістычныя тэндэнцыі. І што горш, гэтымі тэндэнцыямі заражаецца моладзь.

Вось прыклад. На праваслаўныя Каляды сабралася група праваслаўнай моладзі на вечарынку. Каталіцкая моладзь пастанавіла разагнаць праваслаўных з вечарынкі. А калі сталі разганяць, «праваслаўныя» не толькі абараніліся, але і моцна пабілі «католікаў», так што іх пяць чалавек забрала «пагатове».

«Праваслаўных», якія моцна патурбавалі «католікаў» міліцыя арыштавала. Хутка будзе суд.

Калі такія выпадкі бываюць у нас, нягледзячы на ўсё, трэба іх ліквідаваць. Бо за народнай уладай у Польшчы кожны мае права вызнаваць якую хоча рэлігію, або не прызнаваць ніякай. Ніякія адрозненні паміж грамадзянамі ў іх правах у залежнасці ад рэлігійных поглядаў у нашай дзяржаве недапушчальны. Вось таму ў нас нават успаміны аб тым ці іншым веравызнанні грамадзян у афіцыяльных дакументах не існуюць.

Гэта толькі рэакцыйная буржуазія даваеннай Польшчы прысвячала многа ўвагі рэлігійнай прыналежнасці, бо яна клапацілася аб тым, каб распаліць рэлігійную варожасць, каб адцягнуць у гэты бок увагу мас ад сапраўды важных і канэнных эканамічных і палітычных спраў.

Рэлігійная нязгода ў многіх выпадках парадждае нацыяналістычныя тэндэнцыі. І гэта зусім не выпадкова, таму што духавенства са сваіх трыбун не выступае супраць такіх выпадкаў, як гэта мела месца ў Шымках. Душпастыры пераважна не вучаць у адпаўднасці «любіць бліжняга». Значыць, спрыяюць яны пашырэнню фанатызму, нязгоды паміж адымі і другімі веруючымі. Больш таго, вельмі часта сваім маўчаннем дапамагаюць фанатыкам жорстка выступаць таксама супраць няверуючых.

Не выпадкова на III З'ездзе партыі таварыш Уладзіслаў Гамулка і аб гэтых справах гаварыў у сваім дакладзе.

«Партыя наша, — сказаў ён, — кіруецца прынцыпам, што дзяржава павінна трактаваць справу веравання і рэлігійных практык як справу прыватную кожнага грамадзяніна, што павінна загарантаваць поўную рэлігійную талерантнасць, а таксама свабоду сумлення, гэта значыць як свабоду прызнавання рэлігійнага культу, так і свабоду распаўсюджвання лаіцкіх прынцыпаў і прапаганды навуковага светапогляду. Партыя наша супрацьпастаўляецца ўсякім спробам распальвання рэлігійнага фанатызму, а таксама ўсякім праявам дыскрымінацыі пазітыўных ці негатыўных адносін да рэлігіі.».

Значыць, неабходна жорстка выступаць супроць рэлігійнага фанатызму. Бо трэба ведаць, што астаткі буржуазнай ідэалогіі, перажыткі мінулага не абміраюць самі сабой. Яны вельмі жывучыя, могуць расці, а гэта ў сваю чаргу такім вёскам, як Шымкі, мяшае актыўнаму ўдзелу сялян у будове лепшай будучыні.

М. Х.

У Пяньках ажывіўся мастацкі гурток

Непадалёку ад Міхалова ляжыць вёска Пянькі. Многія гаспадары жывуць на хутарах. У Пяньках ужо некалькі год існуе мастацкі калектыў. Раней, што праўда, ён працаваў не надта выдатна, але вось зусім нядаўна дзяўчаты і юнакі прыйшлі ў хату грам. Янкі Азяблы і звярнуліся:

— Дзядзечка, мы вельмі хочам наладзіць пастаноўку! Дапамажыце нам!..

Прасіць у Азяблы многа не прышлося. Янка і яго жонка Надзя ўзяліся кіраваць калектывам. Людзі гэтыя вельмі таленавітыя. На працягу аднаго месяца яны вывучылі п'есу пад загалоўкам «Гора чубатае». Вечарам 8 сакавіка, у міжнародны дзень жанчын, пры дапамозе мясцовага кіраўніка школы грам. Язэпа Максімюка была наладжана пастаноўка.

У часе перапынкаў выступіў мясцовы акардэаніст Коля Кандрусік і бубеншчык Эдзік Савіцкі. Кожны іх нумар узнагароджваўся гарачымі воплескамі. З усіх бакоў чуліся словы: «Коля зграй яшчэ». Тады і пасыпаліся «Лявоніха», «Шляфокс» і іншыя танцы.

Вечар 8 сакавіка прайшоў у Пяньках, як ніколі добра. Засталіся прыемныя і незабыўныя ўражанні.

— Яшчэ, дзеткі, не было ў нас так прыгожа, — сказала старэйшая жанчына Мар'я Астравецкая.

Відома, вялікія заслугі мае ў гэтай працы грам. Янка Азябла. Працуе ён наогул вельмі многа. З'яўлецца першым дзеячом у бацькоўскім камітэце, у камітэце адбудовы мясцовага мосту і загадчыкам сельскагаспадарчага гуртка. У апошні час ён арганізаваў гурток Беларускага таварыства.

У бліжэйшую нядзелю мастацкі гурток пад кіраўніцтвам Янкі і Надзі Азяблаў паедзе з пастаноўкай у навакольныя вёскі.

(СЛ)

Наша новая анкета

Ці падабаемся табе?

Мінула тры гады з таго часу, як пачала выходзіць «Ніва». З гэтага выпадку вырашылі мы правесці сярод чытачоў анкету, якая паможа нам у далейшай працы. Вось нашы пытанні:

1. Што табе ў «Ніве» падабаецца?
2. Што табе ў «Ніве» не падабаецца?
3. Што ты новага ўвёў бы, каб быў рэдактарам «Нівы»?
4. Як ацэньвае «Ніву» тваё асяроддзе?
5. Ці ты хацеў бы, каб «Ніва» выходзіла часцей, чым раз у тыдзень?
6. Ці ты хацеў бы быць нашым карэспандэнтам?

Адказы дасылайце да 1 красавіка г. г. Сярод удзельнікаў анкеты будуць разлясаваны кніжныя ўзнагароды.

Новыя мадэлі плашчоў

Швейная майстэрня інвалідаў «Пазам» у Ломжы распачала вытворчасць новых мадэляў жаночых плашчоў з тафты на вясенне-летні сезон.

Мадэлі вельмі арыгінальныя на ўзор французскай моды. Прадугледжана выкарыстаць для гэтага 17 рознакаляровых гатункаў тафты. Такім чынам, нават самыя пераборлівыя, капрызныя на моду нашы жанчыны падбяруць сабе, несумненна, штуку і па фасону і па колеру.

Гэткі плашч будзе каштаваць усяго 470 зл.

Калі паступяць яны ў продаж — гэта залежыць ад нашых гандлёвых улад. Міжволі хочацца падкрэсліць, што вось-вось вясна за намі, а тут, і некаторыя ўжо хочуць купіць гэтыя плашчы, але пакуль што няма дзе.

За два першыя дні вясновага агульнахандлёвага кірмашу, які адбываецца ў Познані, швейная арцель інвалідаў у Ломжы атрымала заказ на 600 шт. гэтых плашчоў. Мы, для нашых жанчын, таксама дамагаемся, каб як найхутчэй магазіны і крамы запоўніліся гэтага роду вопраткай.

На здымках: мадэлістка Вандалоўская прадэманстравала новы плашч з чорнай тафты. (Каўнер плашча з'яўляецца адначасова башлыком).

Фота: Л. Каралеўскі

Чаму радныя не цікавяцца працай рады

Я з'яўляюся радным Грамадскай рады нарадовай у Нурцы (Сямяціцкі павет). Гэтую ганаровую функцыю я выконваю амаль 12 год, таму я добра ведаю, што радных нашай рады і іншых рад нарадовых не задавальняе, і што з'яўляецца ў многіх выпадках прычынаю таго, што радныя не праўляюць патрэбнай актыўнасці.

Ад Прэзідыума я жыву ў адлегласці 7-мі кіламетраў. У год у нас бывае 12 пасяджэнняў рады грамадскай, амаль столькі ж пасяджэнняў фінансавай камісіі (я ні член) і прыкладна 6 разоў пасяджэнне камісіі «раздзельчай». Гэта значыць, прыкладна 30 разоў мне, 56-гадоваму чалавеку, трэба прайсці па 14 км, а да таго трэба страціць амаль 30 дзён працы і, апрача таго, кожны раз трэба выдаць на абед 10—15 зл.

Я гаспадару толькі з жонкаю. Такім чынам, адрыў на месяц часу ад працы ў гаспадарцы не можа не прынесці ёй урону. І вось гэта мучыць не аднаго з нас, і думаецца тады, што замнога вымагаецца ахвярнасці ад раднага селяніна.

Калі людзі на якіх-небудзь становішчах многа працуюць грамадска, дык ім усёроўна аплачваецца за працадзень, хаця ён у сваёй установе не быў. З іх зарплаты не адлічваюць за кожны працадзень, праведзены, скажам, у павятовай, ці ваяводскай радзе.

А нам не плацяць. Мы зарабляем сваёй працай на гаспадарцы. Да таго, кожны радны павінен паказваць прыклад для аднавяскоўцаў як пры чынных грамадскіх, так і пры абавязковых пастаўках.

У нас, ды і не толькі ў нас, вельмі цяжка сабраць радных на якое-небудзь пасяджэнне, таму яны часта не адбываюцца. Штатны Прэзідыум вымушан у многіх выпадках сам паднімаць тыя ці іншыя пастановы. Ды яшчэ адна справа. Прэзідыум ГРН меў выяздовую сесію нядаўна ў Нурчыну. Сакратар, старшыня і некалькі радных прыехалі фурманкамі. За тое, што іх прывезлі, адлічваецца тым гаспадарам шарварак. Мяне гэта моцна здзівіла. Я сам заўсёды хаджу на пасяджэнні, а шарварак сваёю чаргою адрабляю.

Ды мне асабіста здаецца, што ў дзень пасяджэння радныя павінны атрымоўваць «дыету». Гэта ўсё ж дапаможа іх добрай працы.

ПЯТРО ЧАЙКОЎСКІ
Нурэц (Сямяціцкі пав.)

С. СЦЕПАНЮК — Беласток. Ліст Ваш атрымалі. Чаму не падаеце адраса? Падайце, хочам Вам напісаць.

Л. Э. — Дубяжын. Чаму не падпісалі свайго ліста? Падайце імя і прозвішча да ведама рэдакцыі. На Ваш ліст адкажам пісьмова.

Хачу багатай жонкі

«Каб багатую і прыгожую дзяўчыну знайшоў, дык адразу ажаніўся б, — думаў неаднойчы С. М. з вёскі Я. у Гайнаўскім павеце. — Вось. тады сказалі б людзі, што я аднак чалавек не абы які».

І так С. М. шукаў, шукаў багатай і прыгожай дзяўчыны, і не ўбачыў, як нахлынула яму 30 гадоў.

— Ну што ж, — падумаў ён сабе, трэба прыспяшыць тэмпы пошукаў.

— Паедзем на цэлы тыдзень ад вёскі да вёскі, — звярнуўся ён да свайго прыяцеля, які меў добры язык да сватання і выпуджвання вялікага пасагу.

І паехалі ў вёску Камень да прыгожай дзяўчыны.

Жаніха ў Камені прынялі ветліва, з сардэчнай гасціннасцю. «Маладому» адразу спадабалася дзяўчына. Ен шапнуў паціху свату:

— Можна пару тысяч уступіць з дваццаці. Многа не таргуйся!

Пачалася выпіўка. Жаніх сядзеў ля дзяўчыны. Расхвальваў сам сябе, сваю працу і г. д.

А сват у гэтым часе крычаў п'яным голасам:

— Дасце 20 тысяч пасагу, дык будзем сваякамі, а калі не — дык развітаемся.

С. М. маўчаў і намагаўся гутарыць з дзяўчынай. Але гутарка не вязалася, бо дзяўчына пачырванела, не магла кавалеру глянуць у вочы.

— Адкуль мой тата возьме 20 тысяч? — думала яна. Няўжо купляць трэба сабе мужа?

Бацька маўчаў, паглядаў толькі на жаніха і свата, пакурваючы папяросу. Пасля падкруціў вусы, устаў і звярнуўся да прыехаўшых гасцей.

— Магу я даць пасагу толькі 5 тысяч. Калі падабаецца вам дачка і калі вы сапраўдныя людзі, дык яна будзе даражэйшая пасагу, а калі вы гандляры — то можам сапраўды развітацца. Жаніха і свата быццам абухом хто ахлабушыў.

— Не, 5 тысяч — гэта вельмі мала, — ласкава прагаварыў сват. — Дайце 10, і заўтра можна несці на запаведзі падаваць!

Бацька нічога больш не сказаў, выйшаў з-за стала і пайшоў у бакоўку. За ім пайшла і Маруся.

— Вам, малады чалавек, не я патрэбна, а толькі пасаг! Вы з пасагам ажаніцеся, — сказала, пакасіўшыся ў бок, дзяўчына.

Сваты, засаромеўшыся, моўчкі выйшлі з хаты і паехалі ў Курашава. Даведаліся там, што ёсць багатая і нябрыдкая дзяўчына ў Лядах. Адразу туды і накіраваліся.

Багаты гаспадар пышна прыняў сватоў. На стале ўмомант з'явілася багатая выпіўка і закуска. Але дзяўчына багатага бацькі... не спадабалася С. М.

— Дваццаць тысяч пасагу! — прагрымеў сват.

— Ну, калі трэба, дык будзе пасаг, — згадзіўся бацька.

Гэтым часам С. М. шапнуў свату, што дачка яму не спадабалася і што неабходна дабівацца 30 тысяч.

Як на грэх бацька згадзіўся і на 30 тысяч. Свату нічога не заставалася, як запрасіць 40 тысяч. Стары бацька здагадаўся, што з яго насмяваюцца і ён разгневаўся:

— Пайшлі вы к чорту, абармоты! Вон з хаты.

Сваты з сорамам пакінулі і гэты двор.

Вяртаючыся дамоў, заехалі ў Кленікі яшчэ да адной дзяўчыны. Дзяўчына так спадабалася жаніху, што ён намерыўся зрабіць лады, пасагу не дапамінаючыся.

— Хутчэй стаў гарэлку на стол, — звярнуўся С. М. да свата.

Але дзяўчына выбегла з пакоя на кухню і зараз жа маці прышла ды сказала:

— Выбачайце, гарэлкі піць не будзем!

Гэта азначала, што С. М. не спадабаўся і, што яна не жадае з ім гаварыць аб вяселлі.

І па сённяшні дзень С. М. яшчэ шукае багатую і прыгожую жонку.

М. СВАЯК

Мастак на вёсцы

Мастак: — Спытай, малая, свайго бацьку, ці можна вашу карову рысаваць.

Дзяўчынка праз хвілінку вярнулася і каза:

— Татка гаворыць, што яна ўжо шэсць год чорная, дык няхай такой і застаецца. П. В.

Абразіў

У дзве гадзіны ночы ў хаце хірурга зазваніў тэлефон.

— Паночку доктар, — гаворыць нейкая жанчына, — мой муж мяне абразіў.

— І чаму вы мяне абудзілі ноччу?

— Бо яго трэба будзе крыху пасшываць.

П. В

У кіно

— Расхажы, сынок, што ты бачыў у кіно?.

— А, мамка, нічога я цікавага не бачыў.

— А чаму гэта так?

— Бо вы казалі туды глядзець, дзе будзе глядзець бацька.

— А бацька куды глядзеў?

— На сваю суседку з правага боку. С. К.

Ручэй

Словы Я. Коласа

Музыка Н. Чуркіна

Павольна

Хор

Між алешын, кустоў, дзе пяе салавей, і шуміць і грыміць срэбразвонны ручэй і шуміць грыміць срэбразвонны ручэй

1.–5. Як на 6. дух.

Між алешын, кустоў,
Дзе пяе салавей,
І шуміць і грыміць
Срэбразвонны ручэй.

Як матулька, вярба
Хіліць голаў над ім,
І глядзяцца кусты
Пышным верхам сваім.

Абступаюць яго
Шаптуны - чараты,
І вяночкі яму
Выплятаюць кветы.

І схіляе трава
Над ім пасмы-брыжы,
А ён, жэўжык-пастун,
Гучным смехам
дрыжыць.

То заскочыць у гай
То курган абаўе,
Дзе сярдзіта бубніць,
Дзе лагодна пяе.

Люба слухаць той спеў,
Так ён лашчыць твой
слух,
А пад песні яго
Адпачыне твой дух.

— Чаму ты, Маня, не хочаш выйсці замуж за майго сына?

— Людзі кажуць, што ён п'яніца.

— Няпраўда, ён толькі тады п'яны, як мае грошы, а як не мае грошай, то заўсёды цвярозым вяртаецца. Я. С.

І так бывае

Адзін гаспадар зайшоў у аптэку, паглядзеў на паліцы і сам сабе кажа:

— Няма.

— Чаго няма? — пытае здзіўлены аптэкар.

— Хацеў купіць малаток, — адказвае гаспадар. Я. С.

Чытачы пішуць — рэдакцыя адказвае

МАРЫСЯ С. — Скідзлі: «Мая цёшча ўрачыста адзначала 60-годдзе свайго нараджэння. У выніку таго, што часта хварэе, я купіла ёй у падарунак лекарскія банкі, за што цёшча, відавочна, моцна абразілася».

— Зразумела, банкі карысная рэч, ды не на такую ўрачыстасць. Яны ж, вядома, не маглі прыдаць цёшчы гумару. Трэ' было лепш купіць 12 чарак да гарэлкі...

К. С. — Свідры: Ці можна даць нарачонай панчохі на імяніны?

— Можна. Толькі не прасіце, каб паказала, як яны выглядаюць на нагах.

С. К. — Варшава — пішаце: «Не ажаніўся ў мясніцы — летам, напэўна, пашанцуе, хоць і да лета доўга чакаць, бо нос ужо вяселле чуе»...

— Калі нос ужо вяселле чуе, рам не чакаць да лета...

НІНА КРОШКА — Лабок: «Мне падабаецца адзін малады лекар. Як гляну на яго, дык аж сэрца пластамі кроіцца. Як асмеліцца і даць яму зразумець гэта?»

— Асмеліцца, то яно можна! Ды толькі пасля таго, каб ваша сэрца на кавалачкі не пасеклася.

А. ВЕТРАГОН — в. Шуміха: «Суд прысудзіў, каб я плаціў аліменты. Я не вінаваты. Што рабіць?»

— Спачуваю! Гэта мусіць нябожчык Ціхон нарабіў саладухі.

Што рабіць? Ажаніцца з пакрыўджанай і аліментаў плаціць не трэба будзе.

Бацька і сын

Бацька, праглядаючы адзнакі сына, сказаў:

— Напалеон у тваім узросце быў першым вучнем у класе.

— А ў тваім, бацька, ён быў ужо цэсарам Францыі?

С. А.

Шыны

Многія людзі цікавяцца шынамі. У гады рэвалюцыі існаваў такі плакат: на старым экіпажы з надпісам «Часовы ўрад» сядзеў Керанскі, а ўнізе плаката подпіс: «Эх, шарабан мой, дутыя шыны»...

Людзі ў васьмігадовым узросце ведаюць, што шыны неабходна надуваць паветрам, без таго і на веласіпедзе не паедзеш. Да надування шын ёсць спецыяльныя прылады, што помпай называюцца. Помпы бываюць розныя: ручныя, ножныя, механічныя і яшчэ чорт ведае якія.

Але не ў помпах тут справа, а ў шынах. Шына без паветра, як пустая кішка, але толькі напампуеш яе — [illegible] круглай, важнай, цвёрдай, як надзьмуты чалавек.

У нас семдзесят працэнтаў вазоў ездзіць на дзьмутых шынах, а гаспадары іх спакойныя, пакуль шыны не пратруцца.

У каго шыны адслужылі сваю службу, таму бяда. Лягчэй дзяўчыну дапары знайсці, чым новыя шыны купіць.

Часам у ГС прывязуць некалькі шын, але іх зараз разбяруць знаёмыя, а звычайнаму гаспадару дарожка да гэтых няшчасных шын травою зарасла.

Грамадзяне, што маеце ўладу і аб механізацыі так красамоўна гаворыце, вы, што аўтамабілізацыю краіны прапаведваеце, звярніце ўвагу на звычайны вясковы воз і напампуйце вытворцаў, каб шын з камерамі ў вёсках больш было.

Дзядзька Лявон.

Філасофская крама „Мудрагарпаліца"

(Купляем і прадаем бясплатна)

— Брак табе рагоў, а то аслом быў бы, — сказаў адзін мудрэц прахожаму чалавеку.

— Але ж асёл рагоў не мае, — адказаў прахожы.

— Тады нічога табе не бракуе, — сказаў мудрэц.

* * *

— Чаму раса ранкам пакрывае зелле? — спыталі мудраца.

— Бо зямля вельмі хутка круціцца і пацее, — адказаў мудрэц.

Рэбус

Апрацавала Л. Красоўская

Сярод чытачоў, якія правільна развяжуць гэты рэбус і прышлюць да 10.IV.59 г. адказ, будзе разлясавана 10 кніжных узнагарод.

Развязка адгадванкі з 7(155) нумара „Нівы"

Правільная развязка: Аргентына, Канада, Манголія.

Чытачы прыслалі 130 правільных развязак.

Кніжныя ўзнагароды вылясавалі:

1. Раіса Лагунова — Падазераны, Беластоцкі павет.
2. Вячэслаў Цімашэнкі — Буды, Беластоцкі павет.
3. Янка Кісель — Гаркавічы, Сакольскі павет.
4. Язэп Цюрук — Ячна, Жубpоўскі павет.
5. Аляксей Томчык — Беласток,
6. Люба Леўчук — Старына, Гайнаўскі павет.
7. Лёдзя Голуб — БССР — Мінск.
8. Гэля Мікуць — Коматаўцы, Бельскі павет.
9. Пятро Федарук — Снежкі, Бельскі павет.
10. Юрка Кардаш — Міхалова.

Кніжныя ўзнагароды высылаем поштай.